DABAR

Gyvi žodžiai
Vienybės lapai
Tautos keliu
Visų šventė

GOLDEN JUBILEE
EDITION

Įsteigė JUOZAS PAUKŠTIS

VIENYBĖ

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY
1886 — 1936

SENIAUSIAS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
The OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER
193 Grand Street, Brooklyn, New York

L. METAI | Published by the LITHUANIAN PRESS CORPORATION | Pirmadienis [illegible] VASARIO (February) 10 d. | Entered As Second Class Matter October 23, 1907, At the Post Office At Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3rd, 1879 | KAINA 10 CENTŲ

AUKSINIO JUBILIEJAUS NUMERIS

JUOZAS TYSLIAVA

Prieš penkiasdešimts metų, kai pasirodė Wienibe Lietuwniku, visame lietuviškame pasaulyje buvo tamsu. Pati gluduma. Viršum lietuvių tautos tvylojo tiršta amžių ukana. Atrodė, kad dangus niekados neišsiblaivys, nepatekės saulė, neateis diena.

Bet...

"Užgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwniku, tejp kajp užtekejo žwajgžde kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsibes."

Taigi, džiaugdamiesi Vienybės keliu, kuriuo ėjo visa musų tauta, su pasididžiavimu galime pasakyti, kad prieš penkiasdešimts metų tarti redaktoriaus Bočkausko žodžiai, dar ir šiandien gyvi.

Taip. Penkiasdešimts metų laiko drama baigėsi. Teatro durys užsidarė. Stumos užsisklendė. Raktai ištraukti. Ir jeigu šiandien minėdami didžiąsias savo laikraščio sukaktuves, mes norime pamatyti praeitį, jeigu mes norime pamatyti savo tautą, žiauraus likimo vejamą, tai turime atskleisti Vienybės lapus. Jie daug, daug ko mums gali pasakyti. Jie — vieninteliai musų žmonių vargo, darbo, rupesčio, kovos ir laimėjimo liudininkai.

Per šią pusę amžiaus, per [illegible] penkias dešimtis metų [illegible] čia į kairę, čia į dešinę, čia vėl — tiesiu keliu. Bet jeigu jus atidžiai pavartysite Vienybės puslapius, tai pamatysite, kad ji keitė savo kryptį, bet niekados neišsižadėjo kelio dėl takelio. Ji niekados neiškrypo iš to kelio, kuriuo ji pradėjo eiti 1886 metais, vasario 10 dieną. Tas kelias — lietuvių tautos kelias.

Kai Vienybė minėjo savo sidabrines sukaktuves daugelis jai linkėjo — auksinių. Daugelis žmonių tikėjo, kad ji sulauks. Bet beveik niekas netikėjo, kad Lietuva, kuri 1886 metais neturėjo nei knygų, nei laikraščių, nei laisvės, dabar, Vienybei švenčiant didžiąją penkiasdešimties metų sukaktuvių šventę, ji, ta musų mylima šalis, ta musų tėvų žemė anapus jurų marių, minės savo astuonioliktąsias nepriklausomo, laisvo ir jau šviesaus gyvenimo sukaktuves.

Bet tų žmonių, kurie prieš penkiasdešimts metų stojo į kovą dėl lietuvių tautos laisvės, šiandien jau nedaug. Po penkiasdešimts metų, kai Vienybė švęs kitas, dar didesnes sukaktuves, musų taip pat, galbut, jau nė vieno nebus.

Taigi, džiaugsmingai švęsdami Vienybės, o sykiu ir visos musų tautos, viso pasaulio lietuvių laimėjimo sukaktuves, mes negalime nenulenkti galvų prieš tuos, kurie dirbo ir kovojo vakar. Jie jau nesidžiaugs tuo džiaugsmu, kuriuo mes dabar taip džiaugiamės. Bet... po penkiasdešimts metų ir mes patys jau nesidžiaugsime tuo, kuo taip krykštaus ateinanti karta.

Žmonės gema, gyvena ir miršta, bet tautos vienybės idėja — amžina.

Vienybės auksinio jubiliejaus proga, redakcija, administracija ir spaustuvės darbininkai nuoširdžiai sveikina visus Vienybės skaitytojus, bendradarbius ir rėmėjus, kurių dėka laikraštis susilaukė šio garbingo jubiliejaus.

Įžengus į antrąją amžiaus pusę, mes raginame visą tautišką Amerikos lietuvių visuomenę ir toliau laikytis vienybės, kad vienas milijonas Amerikos lietuvių galėtų nudirbti dar didesnį kulturos darbą, kurio vaisiais, be abejonės, džiaugsis ateinančios kartos, minėdamos šimto metų Vienybės jubiliejų.

Redakcija: *J. Tysliava*
J. Kružė
P. Mačiulaitis

Administracija: *V. Vaivadaitė*
J. Tamas

Spaustuvė: *J. Petrika*
J. Sandukas
Os. Bagdonas

VIENYBĖS AUKSINIO JUBILIEJAUS PROGA

Vienybės istorija nuo 1886 iki 1933 metų daugumai žinoma. Bet 1933 metų pabaigos įvykiai iki šiol, atrodo, dar nevisiems aiškus, nors spaudoje ir buvo aiškinta. Kai kurie laišraščiai net skelbia, kad Vienybės leidimas buvęs nutrauktas.

Pasiremdamas oficialiais dokumentais, kurie yra Public Service žinioje ir kiekvienam prieinami patikrinti, šia proga, paaiškinu:

1933 m., tuoj po seimo, naujai išrinktosios bendrovės direktorių valdyba ėmėsi darbo, norėdama susipažinti su finansine bendrovės bukle. Paaiškėjus, kad finansinė buklė kritiška ir bendrovei kai kurie kreditoriai grasina at[illegible] vietinius ir apylinkės lietuvius, idėjos rėmėjus, be[illegible] budą, kaip butų galima išbristi iš finansinės krizės ir apmokėti bent dalį svarbiausiųjų skolų. Išdavoje surinkta tik 50 nuošimčių skolų. Skolininkams pasiulyta taikytis už 50 nuošimčių originalės skolos, bet po ilgo tarimosi, susitarti nepasisekė. Skolininkai, turėjo teisės atsiųsti Receiverį ir vienas jų net su City Marshalu uždarė priešakines įstaigos duris. Direktoriams liko daryti, kaip New Yorko valstybės įstatymai reikalauja: skelbti bankrotą. 1933 metais gruodžio 16 d. United States Court, Eastern District of New York pripažino Lithuanian Vienybe Publishing Company, Inc. bankrutijusią ir tą pačią dieną paskyrė Receiverį.

Tuo tarpu vietiniai ir apylinkės lietuviai, norėdami kad laikraštis eitų, sudarė laikiną komitetą susitarti su laikraščio darbininkais ir Receiveriu, kad butų galima laikraštį leisti, nors ir prie uždarytų įstaigos durų. Receiveris sutiko leisti spausdinti, jei bus užstatyta $1,500 kaucijos. Tuo duotas pasižadėjimas apmokėti nuomą ir tvarkingai laikyti visas spaustuvės mašinas ir įrankius. Kauciją užstatė dr. J. Waluk ir aš pats.

Tuo budu pasisekė Vienybę leisti be pertraukos, nors oficialiai įstaiga buvo uždaryta.

Laikinasis komitetas sušaukė veikėjų ir rėmėjų susirinkimą naujos bendrovės įkurimo reikalu. Šiame susirinkime buvo atsilankę ir asmenys, skolinę pinigų Vienybės bendrovei. Tiems asmenims buvo įkeistos visos Vienybės mašinos. Bet jie, budami geros valios lietuviai ir idėjos rėmėjai, pamatę žmonių norą toliau leisti laikraštį, panaikino paskolą arba tariamąjį Chattel Mortgage ir, be to, dar patys davė po šimtą dolerių toliau Vienybei leisti. Tuo budu panaikinta viena didelė paskola, kuri butų galėjusi trukdyti naujai bendrovei sudaryti.

Ten pat buvo įkurta naujoji bendrovė ir pavadinta Lithuanian Press Corporation, Inc. Susirinkimo dalyviai sutiko sumokėti $3,000.00 bendrovės darbo pradžiai. Dalis sumokėta tuojau, o kiti vėliau.

Visi naujosios bendrovės dalyviai buvo ir bankrutavusios bendrovės šėrininkai ir dėl to finansiškai nukentėję.

Gruodžio 16 d. aš pasiuliau teismui parduoti Vienybės vardą. Pasiulymą United States Court, Eastern District of New York svarstė ir ji priėmė. Pirkimo aktą teismas išdavė naujai bendrovei ir Vienybės vardas liko jos nuosavybė. Tokiu budu pasisekė išlaikyti Vienybę, ėjusią be pertraukos. Dėl to šiandien galime švęsti 50 metų jubiliejų.

Šia proga, sveikinu visus Vienybės skaitytojus, šėrininkus ir rėmėjus, dėkodamas visiems už nuoširdžią paramą.

B. J. Schegaus.
Lietuvių Spaudos Bendrovės pirmininkas.

PUSĖS AMŽIAUS KOVOS VADAI

AUŠRA.

Jonas Basanavičius.

VARPAS.

Vincas Kudirka.

LAISVOJI MINTIS.

Jonas Šliupas.

RAMBYNAS.

Martynas Jankus.

LIETUVOS AIDAS SVEIKINO VIENYBĘ

KAUNAS, vasario 8 d. (Kablegrama) — Linkime ištvermės. Mes su jumis!
Alantas,
Lietuvos Aido Redaktorius.

SVEIKINIMAS IŠ WASHINGTONO

P-ui J. Tysliavai,
Vienybės Redaktoriui,
Gerbiamas Tamsta:

Tamsta buvai malonus man pasiulyti parašyti straipsnį Vienybės 50 metų sukaktuvių proga. Gailiuosi, kad laiko ir medžiagos stoka neleidžia man tuo pasiulymu pasinaudoti. Šia proga linkiu Vienybės redaktoriams ir skaitytojams vienybėje su Vienybe toliau eiti bent iki 100 metų.

Su tikra pagarba,
P. Žadeikis,
Įgaliotas Ministeris.

SKIPITIS SVEIKINA SAVO IR DULR VARDU

KAUNAS. — (Cable via French—Kaunas vasario 5 d.) — Vienybė, Brooklyn, N. Y. DULR ir savo vardu sveikinu [illegible] dešimts metų [illegible] patylėjo [illegible] bus, musų [illegible] Linkiu amžių [illegible] oti, pasauliui lietuvių žodį skelbti.

Skipitis.

IŠ CHICAGOS

CHICAGO, Vasario 8 d. — Juozui Tysliavai, Vienybės auksinio jubiliejaus proga, sveikinu vienybiečius ir visus geros valios lietuvius, kurių pastangomis sukurtas prieš penkiasdešimts metų laikraštis sulošė svarbų musų išeivijoj vaidmenį, rodydamas kelią tautinėn vienybėn. Lai tas prakilnus vienybės obalsis sujungia mus visus bendron lietuviškon šeimon.

Kalvaitis,
Lietuvos Konsulas Chicagoje.

IŠ PALANGOS

Garbingi Tautiečiai!

Pusamžis — auksinis jubiliejus — su pasimėgimu sužiuro į Vienybės veidą. Savo kudikystės amžių (1886-90 m.) kaip kad visi kudikiai pergyvenusi Vienybė ugterėjo ir sulietuvėjo: ji virto lietuviškosios dvasios ir liet. galios skelbėja, nebesvyruodama nė neiškrypdama iš kelio, ji lietuvybę gerbė ir ramstė, iki susilaukė to laikmečio, kada tėvynė išsikovojo Nepriklausomos Lietuvos pripažinimą. Bet ir dabar lietuvybės darbai anaiptol neužsibaigė.

Tegul Vienybė susilaukia deimantinio jubiliejaus! Ir tegul bent tą jos deimantinį jubiliejų švenčia ne tik Amerikos lietuviai, bet ir pati Nepriklausomoji Lietuva, nors musų asmens jau vos gal vien vardas tebus užsilikęs. Tad bręsk, žydėk, stiprėk už jurių — mačių lietuvių tautos labui tu mėgiamoji visų tautiečių Vienybe... Valio! **Dr. J. Šliupas.**
Palanga.

MANO PIRMOJI PAŽINTIS

Tai buvo lygiai prieš 31 metus. Rusų-Japonų karo metu man teko ieškoti svetingumo Jungtinėse Amerikos Valstybėse. 1905 metų, vasario mėnesio pradžioje, atvykęs į New Yorką, turėjau, kaip ir visi kiti emigrantai, pereiti per tą "emigrantų čyščių" — Ellis Islando įstaigą.

Vienoje salių užkabino mane uniformuotas valdininkas—inspektorius. Paaiškėjus, kad esu lietuvis, tarė:

— Pastovėk Tamsta čionai valandėlę... — ir nubėgo kažin kur laiptais žemyn. Po valandėlės grįžęs, nešinąs laikraščių pundu, sako:

— Štai keletas lietuviškų laikraščių — kelionėje pasiskaitysi, nebus taip nuobodu...

Tai buvo Vienybė Lietuvninkų (taip tuomet dabartinė Vienybė vadinosi) Lietuvos ir Žvaigždės pundelis. Simpatingasis inspektorius buvo a. a. Petras Mikolainis.

Iš tolimesnio pasikalbėjimo man paaiškėjo, kad Mikolainis tuomet buvo V. L. redak[illegible] ar arti[illegible] bendradarbiu] [illegible] menu — kuris), o [illegible] Sak[illegible] kėjo, kad esu "in[illegible]as, kurių, esą, mes čia [illegible] na[illegible]...

Užsispyrė jis, kad aš butinai čia pat duočiau jam žodį, pasižadėčiau bendradarbiauti Vienybėje Lietuvninkų.

— Turi, girdi, duoti žodį ir gana...

Surupino mane tas prašymas. Tais laikais aš dar nė sykio nebuvau rašęs lietuvių laikraščiams. Lietuvoje tik ką buvo grąžinta lietuvių spauda. Man išviso teko tik porą sykių matyti lietuvių laikraštis. Apie bendradarbiavimą laikraščiuose aš turėjau "aukštą įsivaizdinimą", o aš neturėjau nė mažiausio supratimo apie lietuvių gramatiką. Dar blogiau — aš kalbėjau tik dzukiška tarme ir daugelis laikraštinės kalbos žodžių man buvo nesuprantama. Kaip gi čia "bendradarbiausi"?...

Aiškinau, užraudęs, visa tai Mikolainiui. Jis nusijuokė:

— Nebijok, Tamsta — sako — pagyvensi čia — pamatysi kokius mes bendradarbius turime. Inteligentas esi, bent mintis logiškai išdėstysi, o visą kitą mes patys ištaisysim... Duok žodį — kitaip neišleisiu iš "kaslegarnės"...

Nugązdino jis mane visai. Manau, ir ištikro gali neišleisti. Pažadėjau — turiu prisipažinti, su rezervu mintyje: mėginsiu, manau sau, o jeigu nieko neišeis — na, tai ką? "Pažadėsi — patiešysi, netesėsi — negriešysi" — prisiminiau sau musų dzukišką patarlę.

Ir ištikrųjų. Po kelių savaičių, su dideliu drebėjimu, pasiunčiau Vienybei Lietuvninkų korespondenciją iš Amsterdam, N. Y., kur tuomet buvau sustojęs.

— Nedės — manau sau — tuščia jų! Bet bent žodis bus išlaikytas. Pasirašiau kažin kokiu pseudonimu.

Betgi po savaitės žiuriu — įdėjo. Gražiai ištaisyta ir viskas įdėta — dar beveik ilgiau išėjo, negu mano buvo. Nusidžiaugiau — kaip tėvas pirmagimiu sunum. Bet vieną bėdą su tuo savo "pirmagimiu" turėjau. Daugelio žodžių pažinti negalėjau. Mat, visi mano dzukiški išsireiškimai buvo gražiai ištaisyti ir tik iš sakinio prasmės galėjau suprasti, ką jie reiškia.

Tai buvo pirmas mano žingsnis lietuvių žurnalistikoje — ačiu Mikolainiui ir Vienybei Lietuvninkų. Nė sapnuote nesapnavau tuomet, kad po kelių metų man teks daug bendradarbiauti Amerikos lietuvių laikraščiuose, o vėliau net redaguoti tą pačią čikagiškę Lietuvą, kurią Mikolainis man taip maloniai įbruko į rankas "Kaslegarnėje"...

Taigi Vienybė [illegible] sena ir [illegible] a. Mikolainio ir Vienybės [illegible] kažin, ar mano gyvenimas nebutų kartais nuėjęs visai kitais keliais?...

Šiandien, kai Vienybė švenčia savo auksines sukaktuves, aš tą incidentą dažnai atsimenu.

Bepigu dabar jaunimui laisvoje Lietuvoje. Mokyklos, gimnazijos, universitetas, akademijos, institutai — viskas lietuvių kalba! Jaunimas nuo pat pradžių įstatoma į tikrą lietuvišką vagą. Musų, senesnės kartos, likimas buvo daug sunkesnis. Daugumai musų Lietuvoje laikraščiai buvo, galima sakyti, vienintelė lietuvių kalbos mokykla.

Bet Amerikoje, Amerikos lietuvių atveju, tas pasilieka, iš dalies, teisybė ir dabar. Senesniajai išeivių kartai — lietuvių laikraščiai yra beveik vienintelis raištis, rišantis ją su jų sena tėvyne. Jaunesniajai kartai, ypač tai, kuri neturėjo progos lankyti lietuvių mokyklų, lietuvių laikraščiai pasilieka, kaip ir mano laikais, vienintelė mokykla lietuvių kalbai pramokti ir savo tautybei nepamiršti.

Vienybė nuvariusi 50 metų barą šioje dirvoje, — iš visų laikraščių ilgiausį barą, — aišku, yra atlikusi milžinišką darbą ir pelnijusi didelį visos lietuvių tautos dėkingumą.

Šiandien, minint jai savo auksines sukaktuves, tebunie ir man leista pasveikinti ją nuoširdžiai ir palinkėti su tokia pat energija ir pasiryžimu pradėti varyti antrąjį 50 metų barą.

Valio, Vienybe!

B. K. Balutis.
Londonas,
1936 m. vasario 10 d.

Vienybės 50 metų jubiliejinės laidos pirmasis puslapis. Laikraščio formatas tada buvo standartinis, dvigubai didesnis.

LIETUVOJE

Paruošė Vytautas Zalatorius

Pirmosiomis derliaus nuėmimo dienomis paaiškėjo, kad eilėje ūkių daugelis kombainų nekokybiškai suremontuoti.

P. Griškevičius
Lietuvos Kp. CK 1-masis sekr.

ATOMINĖ ELEKTRINĖ

Ignalinos rajone, tarp Vilniaus ir Zarasų, ant Visagino ežero kranto, rugpiūčio viduryje padėtas kertinis akmuo atominei elektrinei. Statyba užtruks keletą metų ir, kai bus užbaigta, duos maždaug dešimtadalį Lietuvoje gaminamos elektros. Šiuo metu 96% visos elektros gaminama šiluminiu būdu iš anglies, o likutis hidroelektrinėse, ypač Kauno.

Beveik visa šiluminė elektros gamyba sutelkta Elektrėnuose, po karo sukurtame mieste, tarp Vilniaus ir Kauno, kuriame gyvena aštuoni tūkstančiai gyventojų. Visų dabartinių Lietuvos elektrinių galingumas yra du milijonai kilovatų, ir jos pagamina 9208 milijonus kilovatvalandžių elektros energijos per metus. Taigi vienam Lietuvos gyventojui tenka 2790 kilovatvalandžių, tuo tarpu vienam amerikiečiui — 8 tūkstančiai.

Šalia elektrinės ežero pakrantėje įsikurs naujas miestas, kurį bus stengiamasi padaryti nepanašiu į kitus. Jis nuo ežero drieksis tolyn vėduoklės forma, turės tris mikrorajonus ir daug sodų. Butai bus su įmontuotais baldais ir elektrinėmis viryklomis.

Iškilmių kalbėtojai, kurių tarpe buvo Lietuvos kompartijos centro komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius, Ignalinos rajono komiteto pirmasis sekretorius K. Kasnikauskas ir TS Ministrų T-bos valstybinio atominės energijos naudojimo komiteto atstovas V. Kirejevas, nurodė, kad atominės elektrinės yra ekonomiškos, nereikalauja didelio kiekio kuro ir gali būti statomos toliau nuo anglies šaltinių.

Pasaulyje yra maždaug 500 atominių elektrinių, iš kurių 130 tenka Amerikai ir 30 Tarybų S-gai.

DERLIUS

Visą rugpiūčio mėn. Lietuvos laukuose dūzgė kombainai, triūsė žmonės. Buvo nuimtas javų derlius, kuris šįmet, nepilnais duomenims, tedavė vidutiniškai 22 centnerius iš hektaro. Buvo planuota gauti 27, panašiai kaip pernai, bet užėjusios sausros vakarų ir šiaurės rytų rajonuose derlingumui pakenkė, ypač miežiams.

Krekenavoj vyksta statyba. Ten 63 ha plote (1 ha=2,5 akro) stato bekonų "fabriką". Baigtos įmonės pajėgumas per metus bus 54 tūkstančiai peniukšlių, kurie duos beveik šešius milijonus kilogramų kiaulienos (1 kg=2,2 sv.). Beveik visi darbai kiaulidėse bus mechanizuoti ir automatizuoti. Išaugs ir Krekenavos miestelis, kuriame dabar gyvena maždaug 1,200 žmonių. Bus nutiestos penkios naujos gatvės, pastatyta gyvenamųjų namų, bendrabutis ir kitas vaikų lopšelis-darželis.

Senoji Veiverių bažnyčia, dar prieš prelatui M. Krupavičiui ją perstatant 1934 m. Veiveriai yra dabartiniame Prienų rajone ir turi 800 gyventojų.

Taip pat Rytų Aukštaitijoje, Dusėtų valstybiniame žirgyne, auginami grynaveisliai rusų ir Orlovo ristūnai, skirti žirgų lenktynėms. Žirgynas įsteigtas 1967 m. ir dabar jame yra 180 arklių. Arklių lenktynės vasarą vyksta Utenos hipodrome, o žiemą ant Sartų ežero. Augintojai tikisi kada nors išauginti žirgus, kurie nukaktų vieną mylią per dvi minutes, ką dabar pasiekia eikliausieji pasaulio bėgikai.

Šalia Klovinių kaimo, prie Utenos, atsirado dirbtinis 106 ha ežeras. Jo vanduo tenkins augančio miesto pramonės poreikius, o krantai tarnaus žmonių poilsiui. Su šiandienine ekskavatorine technika ežerus iškasti ne taip jau sunku. Jų dabar daug kur tyvuliuoja ten, kur anksčiau dirvonavo laukai.

VANDUO

Augant pramonei, daugėjant žmonių skaičiui, ir Lietuvoje pradedama rūpintis vandens atsargomis. Iki šiol vandens betrūko, bet, kas žino, kaip bus už keliasdešimt metų. Už tat mokslininkai jau dabar stengiasi padidinti švaraus vandens atsargas. Labai švarus yra požeminis vanduo, tad pradėti plataus masto eksperimentai paviršiaus vandenis nukreipti į žemės gelmes, kur jie apsivalo, prisigeria visokių mineralų ir tada vėl gali būti naudojami žmogaus labui.

Eiguliuose, prie Kauno, į požeminės vandens arterijas nukreipta dalis Neries vandenų. Iš to Kaunas gaus papildomai 20 tūkstančių kubinių metrų vandens per parą. Prie Klaipėdos Minijos vanduo panašiai perpumpuojamas į specialius kanalus, kur jis susigeria į žemę, persifiltruoja ir papildo uostamiečio požemines atsargas 30-čia tūkstančių kubinių metrų per parą.

Panevėžys eina šiek tiek kitokiu keliu. Ten prie Berčiūnų kurorto, Nevėžio vagoje, įrengta dirbtinio aeravimo stotis. Ant pontonų sumontuoti mechaniniai plaučiai pučia į upę deguonį, be kurio neįmanoma gyvybė net ir vandenyje. Lietuva sunaudoja beveik du milijonus kubinių metrų vandens per parą, Amerika -pusantro milijardo. Perskaičiavus vienam žmogui, išeina, kad vienas amerikietis sunaudoja 10 kartų daugiau vandens, negu lietuvis, žinoma, įskaitant ir pramonės įmones.

RYŠIAI

Gana neprastas kultūrinis bendradarbiavimas vyksta tarp Maskvos, Lietuvos ir Amerikos lietuvių. TS Centrinė televizija užsakė Lietuvos kino studijoje trijų serijų spalvotą filmą "Smokas Belju", pagal J. Londono to paties vardo romaną. Šio rašytojo šimtosios gimimo metinės bus minimos ateinantį sausio mėnesį. Romano veiksmas vyksta Aliaskoje Klondaiko aukso karštligės metu praeito šimtmečio pabaigoje.

Kadangi Lietuvos filmo kūrėjams sunku atkurti Aliaskos atmosferą prieš 75 metus, jie kreipėsi pagalbos į Amerikos lietuvius. Šie siuntė literatūros, nuotraukų, recenzavo dekoracijų eskizus.

Natūriniai filmo kadrai filmuojami Kolos pusiasalyje, netoli Kirovsko miesto. Filmo režisierius - R. Vabalas, kuris drauge su P. Morkumi yra ir scenarijaus autorius. Operatorius - J. Tomaševičius, dailininkas A. Švažas. Pagrindinį Smoko vaidmenį atlieka rusas V. Smechovas. Kitose rolėse vaidina G. Girdvainis (Mažylis), V. Tomkus, E. Bajorytė, S. Jukna, B. Bratkauskas ir kt. Londonas, tikroji pavardė John Griffith, buvo daugiausia Lietuvoje skaitomas amerikiečių rašytojas. Į lietuvių kalbą yra išversta jo Saulės sūnus, Jo tėvų dievas, Trys širdys, Martynas Idnas, Jūros vilkas, Raudonasis maras, Smokas Belju ir Apsakymai. Griffith buvo airių kilmės, marksistinių pažiūrų ir nusižudė 1916 m.

ČIURLIONIS

Pilnametražis filmas apie Mikalojų Konstantiną Čiurlionį yra kitas Lietuvos kino studijos darbas. Šis genijus buvo tik keliais mėnesiais jaunesnis už J. Londoną. Čiurlionio 100-tosioms metinėms, rugsėjo mėnesį, ruošiasi Lietuva, Tarybų S-ga, Vokietija, Lenkija ir, be abejo, Amerikos lietuviai.

Vilniuje rugsėjo 22 d., šio tapytojo ir muziko gimimo dieną, naujajame Operos ir baleto teatre įvyks iškilmingas minėjimas. Dailės parodų rūmuose rengiama didelė jubiliejinė paroda. Druskininkuose bus atdengti du Čiurlionio skulptūriniai biustai: miesto aikštėje ir prie namelio, kuriame prabėgo jo vaikystė. Sukurtas jubiliejinis pašto ženklas ir medalis, baigtas redaguoti visas Čiurlionio muzikinis palikimas. Numatyta visa eilė renginių muziejuose, bibliotekose, mokyklose, fabrikuose ir kolūkiuose.

BAUSMĖ

Ne jubiliejai galvoje dabar S. Urbanavičiui ir M. Šiško, kurių pirmas gavo 13, o antras trejus metus kalėti už apsileidimą, priveduši prie traukinių avarijos Žaslių stotelėje. Ten praeito balandžio mėn. 4 d. susidūrė keleivinis ir prekinis traukinys. Žuvo 20 žmonių ir septyni buvo sunkiai sužeisti. Byla rodo, kad "kolektyvinėje" Lietuvoje atsakomybė už aplaidumą ir nusikaltimus labai individuali, kai tuo tarpu "individualistinėje" Amerikoje ji dažnai dingsta kolektyve.

Visai kitokį aplaidumą tyrinėjo Tiesos korespondentas V. Kaltenis. Redakcija gavo vienos pensininkės laišką, kuriame toji rašo: "Dažnai pietauju "Lietuviškų patiekalų" valgykloje, kuri yra Dzeržinskio gat-

Nukelta į 15 psl.

Nuoširdžiai patariu lankyti Lietuvą . . .

[Iš prof. dr. Jokūbo Stuko kelionės įspūdžių]

Liepos viduryje nemaža JAV lietuvių grupė, prof. dr. Jokūbo Stuko vadovaujama, buvo nuvykusi į Vilnių pamatyti ir išgirsti dainų šventės. Iš Lietuvos sugrįždami, ekskursininkai dar lankėsi Lenkijoje ir Šveicarijoje. Rugpiūčio 2 d. per Lietuvos Atsiminimų radio programą Irena Veblaitienė turėjo su Stuku pasikalbėjimą, kurio didžioji dalis, autoriams sutinkant, čia pateikiama. Grupė į Tarybų Sąjungą atvyko per Leningradą.

LENINGRADE

Leningrade, buvusiam Petrapily, mums nepaprastai krašė čemodanus. Atrodė, kad kai kurie mūsų 45 ekskursantų iš karto norėjo pusę Amerikos įsivežti savo giminėms Lietuvoje apdovanoti.

Leningradas - gražus miestas, pastatytas Petro Pirmojo, pagal italų architektų planus. Matėme nepaprastai gražius fontanus, dvarą ir parką, taip pat masinius kapus, kuriuose didžiulėse duobėse paguldyta pusė milijono žmonių, žuvusių ar mirusių badu, kai Leningradas buvo nacių kariuomenės apsuptas ir žiemos metu vyko trijų mėnesų bloka. Krautuvės prastos, prekių pasirinkimas blogas ir nedidelis. Vakarais matėmė Moldavų respublikos tautinius šokius ir operos "Petro Pirmojo" premjerą buvusiuose Marijos dabar Gorkio, Operos rūmuose, kur kadaise dainavo Kipras Petrauskas. Valgis neblogas, viešbutis "Europejski" senas, bet patogus. Nuolat trūko karšto vandens.

VILNIUJE

Aerouoste įvyko nuostabus ekskursantų ir giminių susitikimas. Čia mūsų laukė keletas šimtų žmonių su gėlėmis ir dovanomis. Daugelio akyse matėsi džiaugsmo ašaros.

Miestas buvo papuoštas daugybe vėliavų ir šūkių dviem kalbom dainų šventės ir komunistinės santvarkos Lietuvoje 35-mečio garbei.

Palyginus su mano vizitu prieš 15-ka metų, dabar daugiau judėjimo gatvėse, restauruojamos bažnyčios kaip architektūriniai paminklai. Gyventojai didžiuojasi naujais gyvenviečių rajonais, tačiau dar vis tebetrūksta butų, nes į Lietuvą atvyksta daug rusų kolonistų.

Lazdynai - naujasis priemiestis - laimėjo visasąjunginę premiją, ir Karoliniškės taip pat graži gyvenvietė.

Vilniuj nuolatos yra buvę lenkų kalbančių. Dauguma krautuvių ir gatvių užrašos ir dviem kalbom: lietuvičkai ir rusiškai.

Naujieji operos rūmai pastatyti pagal lietuvaitės architektės planą, savo grožiu ir stiliumi toli pralenkia New Yorko Metropolitan Operos rūmus.

Kai kurios nuo seniau veikiančios bažnyčios ir dabar tebeveikia. Tikintieji jas išlaiko savo aukomis, ir jų yra daug. Viena parapija Vilniuje turi 120,000 narių; 80,000 iš jų - lenkai, 40,000 - lietuviai. Juos aptarnauja tik du kunigai, nes jų labai trūksta. Kunigai, palyginti materialiai gyvena neblogai. Kai kurios veikiančios bažnyčios restauruojamos.

Mačiau ir ateistinį muziejų buvusioje švento Kazimiero bažnyčioje. Muziejus gana įdomus savo priešreligine medžiaga. Mačiau ir liaudies dirbinių eksponatų naujuosiuose liaudies parodų rūmuose. Šių rūmų stilius, tačiau, man nepatiko.

Aušros Vartams ir koplyčiai reikia dažų ir remonto. Gretima šventos Teresės bažnyčia atnaujinama.

Iš Gedimino pilies nepaprastai gražus Vilniaus vaizdas.

Buvo be galo daug turistų iš įvairių sovietinių respublikų, ir tik retkarčiais girdėjosi lietuviškai. Mūsų ekskursantų grupė apsistojo naujame Inturisto viešbutyje, kuris dar nebaigtas statyti.

Valgis ir patarnavimas buvo geras, pralenkė Leningradą. Vakaro metu restorane vyko šokiai. Grojo "Rock" orkestras. Dainavo lietuviškai ir rusiškai.

Parduotuvės pilnos įvairių prekių, langai papuošti skoningai.

Radijo programos duodamos trim kalbom. Veikia ir spalvota televizija, tačiau dar netobula. Dėl laiko stokos su darbuotojais neteko susitikti.

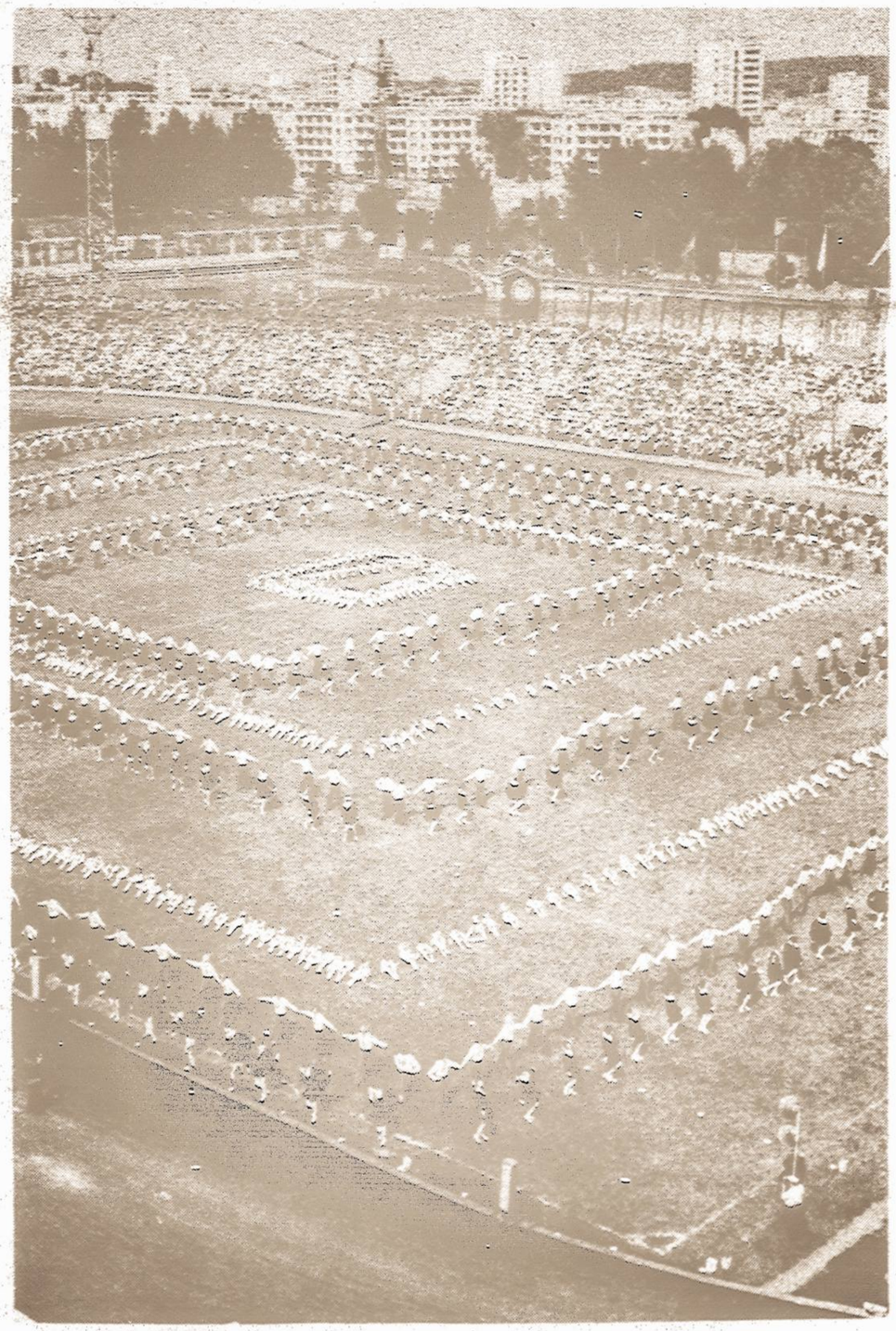

Jaunieji šokėjai Vilniaus "Žalgirio" stadione.

TRAKUOSE

Pilis restauruota. Be galo graži ežerų aplinka. Tačiau, kaip ir Vilniuje, ir šia vyravo rusų kalba, nes Trakai - didelė turizmo atrakcija. Ežere pasimaudė mūsų ekskursantas Juozas Krotulis, iš Lindeno, ir kiti.

KAUNE

Važiavom nauja autostrada, kuri vedė ir pro vadinamąją "Kauno Jūrą" ir pro naujas gyvenvietes - Elektrėnus.

Kaunas - nepaprastai lietuviškas. Daug kavinių ir restoranų. "Metropolis" vis ne koks. Laisvės Alėja pilna gražaus jaunimo! Parduotuvių langai - kaip Vakaruose. Vienoje Laisvės Alėjos dalyje nebebus leidžiama automobiliams, nei autobusams važinėti. Ji bus palikta tik pėstiesiems.

Automobilių judėjimas mažesnis, negu Vilniuje.

Nepaprastą įspūdį paliko Kauno miesto rotušė senamiestyje: visa aikštė gražiai restauruojama, su kavinėm, įstaigom. Kauno Katedra veikia kaip bažnyčia ir restauruojama ir jame bus muziejus. "Baltijos" viešbutyje valgėmė vakarienę.

Malonu ir džiugu buvo pamatyti Karo muziejaus aikštę ir bent trumpam sustoti prie aikštelės, prie Laisvės Alėjos ir prisiminti Romo Kalantos auką.

Teko su įvairiais kauniečiais pasikalbėti parduotuvėse, kavinėse.

DAINŲ IR ŠOKIŲ ŠVENTĖJE

Šventės programa buvo suskirstyta į tris dalis. Pradžioje buvo koncertas Kalnų parke. Gaila, kad pirmosios dienos vakarą užsienių svečiams nebuvo rezervuotų vietų. Buvome štai atvykę į Lietuvą pamatyti gražiausios dalies, ir dabar dėl kieno nors klaidos, Kalnų parke, daugiau kaip šimto tūkstančių publikos tarpe, negalėjome pamatyti tų gražių liaudies šokių ir neišgirdome tų gražių liaudies dainų! Ne tik mūsų grupė buvo nuskriausta. Ir kitos grupės iš užsienio turėjo grįžti į viešbutį ir paskutinę šventės dalį

Prof. Jokūbas Stukas su žmona Loreta Kennedy aerouoste.
J. Valaičio nuotr.

žiūrėti per televiziją viešbutyje. Tai labai apgailėtinas dalykas, nes pirmasis spektaklis buvo pats įspūdingiausias. Kalnų parkas Vilniuje tikrai netiko tokiai didžiulei miniai.

Vingio parke įvyko antroji dainų šventės dalis. Ji mus labai sužavėjo. Prieš programą buvo didžiulis visų dalyvių ir saviveiklininkų paradas. Jų buvo iš visų Lietuvos kampų. Kiekviena grupė nuo a iki z, sakysimė, nuo Alytaus iki Zarasų, žygiavo pasipuošusi įvairiais tautiniais kostiumais. Eisenoje dalyvavo ir profesionalai chorai, orchestrai, menininkų grupės ir kolektyvai. Ir koks gražus buvo tas lietuviškas jaunimas: kaip gėlių žiedai! Jie žygiavo dainuodami, grodami, visus sveikindami.

Negalėjome atsidžiaugti jų lietuviškumu ir grožiu. O pati dainų programa su apie poros desėtkų tūkstančių puikiai pasipuošusių dainininkų mus žavėte žavėjo!

Pasibaigus koncertui, kurio klausėsi apie 200,000 svečių iš visos Lietuvos, choristai - be dirigentų dar kokią valandėlę traukė lietuviškas liaudies dainas, pritariant visai publikai.

ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Trečioji dainų šokių šventės dalis buvo lygiai nepaprastai įspūdinga ir graži. Žalgirio futbolo stadiona, du kartus pripildė apie šimtas tūkstančių svečių, atvykusių pamatyti apie 10,000 mūsų jaunimo ir pagyvenusių, šokančių įvairiausius šokius. Mūsų grupei teko būt antrame koncerte vakare. Deja, prieš pat programą užėjo toks smarkus lietus, kad per pusvalandį visa šimtatūkstantinė minia sušlapo iki paskutinio siūlo! Bet nė vienas nepaliko stadiono. Nustojus lyti, and šlapios vejos, mūsų mielasis lietuviškas jaunimas šoko ir šoko, nežiūrint, kad prie keleto punktų stadione buvo net vienos pėdos vandens užtvanka! Sunku būtų žodžiais išreikšti, kaip gražiai visi šoko, paradavo ir grojo. Ir taip įvairiai, nuostabiai! Tokio gražaus vaizdo nebuvau matęs savo gyvenime ir jo niekad nepamiršiu. Tikrai buvo verta sušlapti ir pakentėti!

VILNIUS-MASKVA-VARŠUVA

Paskutinę dieną, kai atsisveikinome su bičiuliais, - buvo labai liūdna. Sunkiom širdim patraukėm į Maskvą, ir po keletos ten valandų - į Varšuvą.

Inturisto vadovybė, kaip prieš 15-ka metų, taip ir dabar, nedavė

Pabaiga 9 psl.

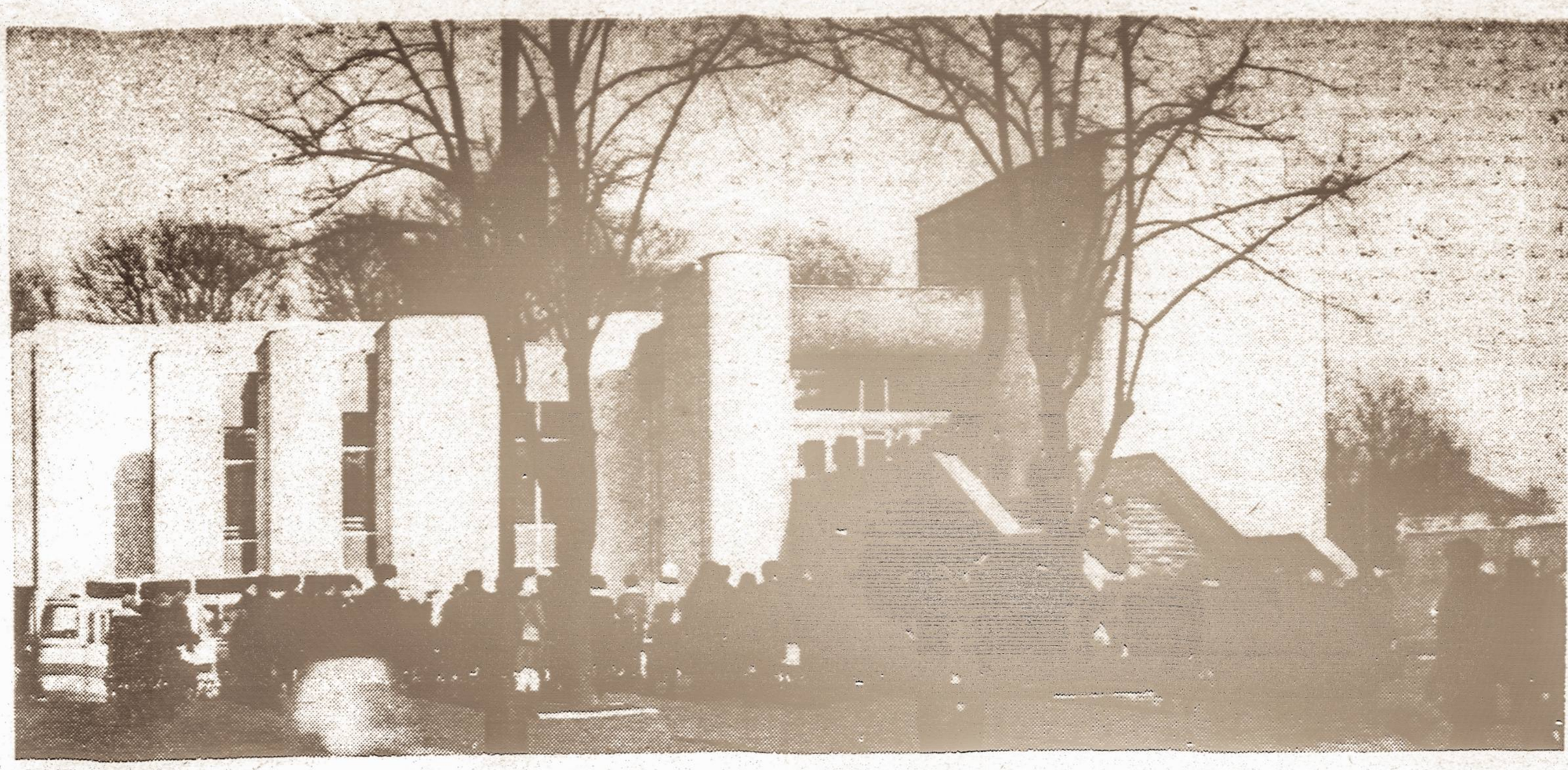

Nuo to laiko, kai 1974 m. gruodžio 31 d. Vilniuje, Tauro kalne, pradėjo veikti naujieji Santuokos rūmai, juose žiedus sumainė tūkstančiai porų. Šiemet liepos mėn. viduryje ir man teko būti liudininke, kaip savo likimus ten sujungė abi mano sesers Stasės dukros - Nijolė ir Aldona.

VESTUVĖS VILNIUJE

TEKSTAS IR DAUGUMA NUOTRAUKŲ
SALOMĖJOS NARKĖLIŪNAITĖS

Santuokų rūmų vedėjo kabinete. . .

Stačiais cementiniais laiptais jauniesiems teko kipti į baltą mūrą, kur valdininkai juos įrašė į civilinės metrikacijos knygas, palinkėjo laimės naujajame gyvenime ir su jais kartu pakėlė šampano taurę.

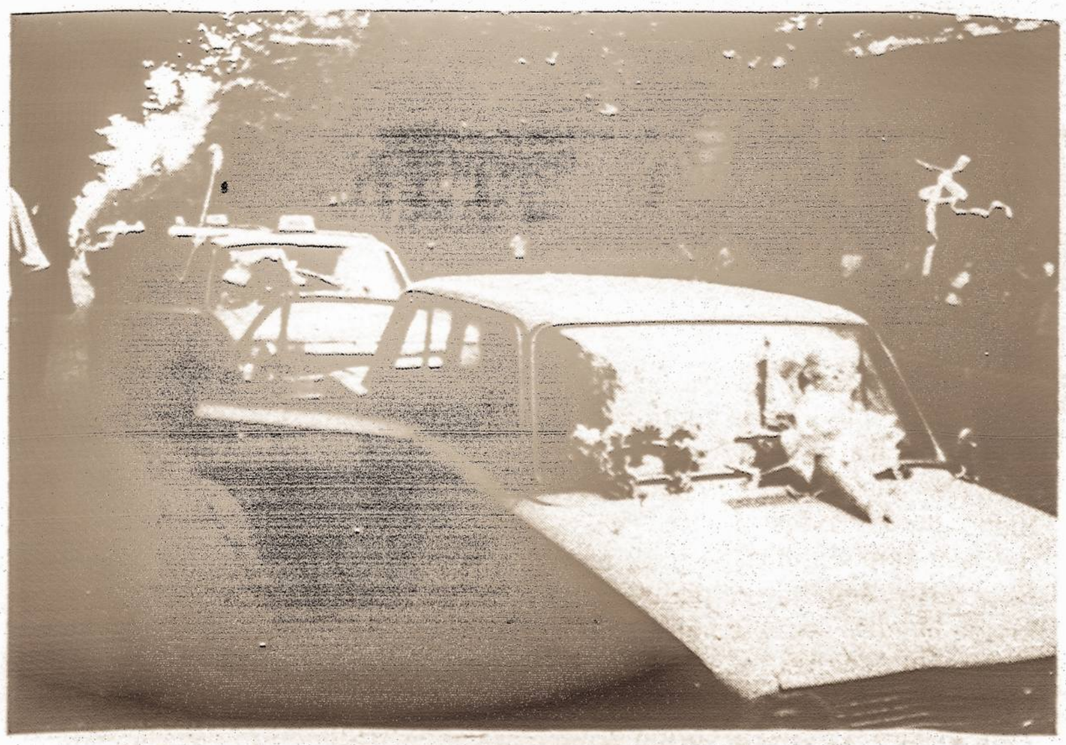

Susėdę į gėlėmis papuoštus taksi, jie važiuos į bažnyčią.

Susirūpinusiais, bet švytinčiais veidais abi poros - Nijolė su Aleksandru [kairėje] ir Aldona su Stasiu [dešinėje], lydimi piršlių, palieka Santuokų rūmus. Jie dabar kartu su visa palyda vyks į kitas iškilmes.

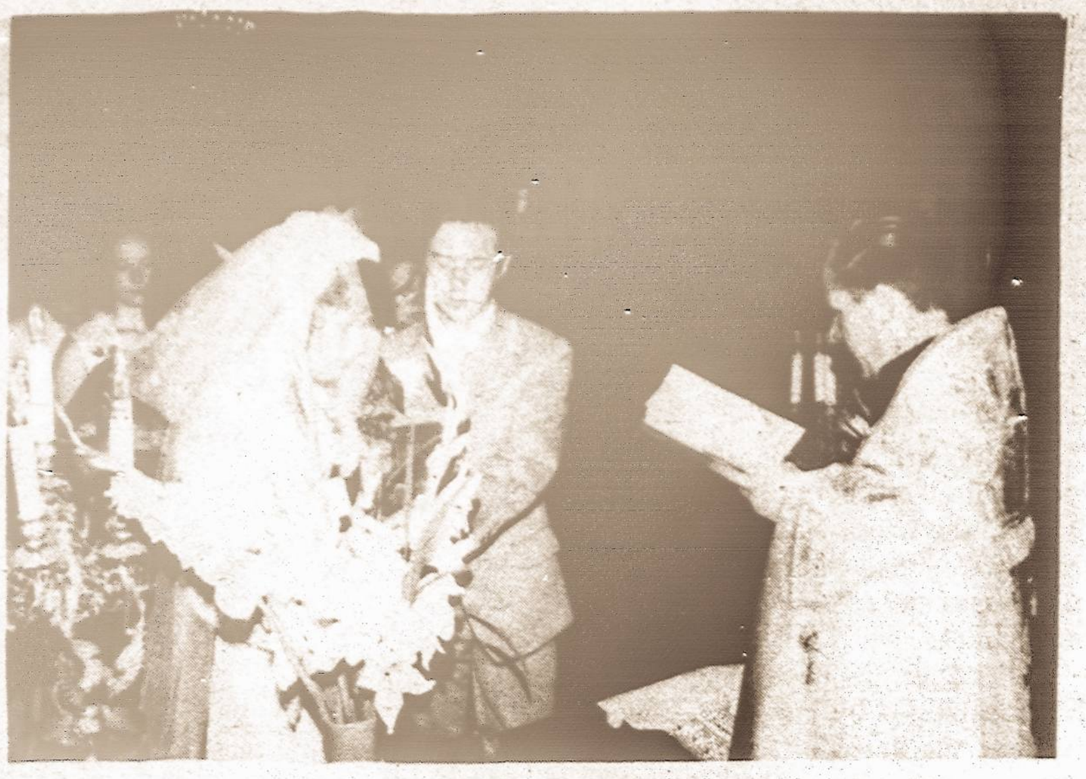

ANTAKALNYJE. - Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, kurios parapijai jaunųjų tėvai priklauso ir kur grupės turistų, gidams aiškinant, studijavo nuostabią vidaus architektūrą, prie altoriaus jaunųjų poros vėl mainė žiedus, vėl žadėjo vienas kitą mylėti ir gerbti iki mirties.

Pagaliau dar viena ceremonija - bendra nuotrauka. Fotografas darbavosi, iki susodino ir sustatė visus pagal pareigas, o paskui vieno akies mirktelėjimo greitumu užfiksavo vaizdą, pasiliksiantį visam tų dviejų jaunų porų gyvenimui.

PATARIU LANKYTI LIETUVĄ

Atkelta iš 7 psl.

leidimo vykti į kaimą. Dėl nenumatyto ankstyvesnio reiso į Maskvą, mano ir kitų giminės net nespėjo atvykti į aerodromą su mumis atsisveikinti.

Taip ir išvykau iš Lietuvos, tik vieną dieną gavęs progos pamatyti gimines. Tikėjau galėsiąs juos kaime aplankyti. Ir kaip jie ruošėsi mane ten sutikti! Gaila, kad Inturisto įstaiga **vykdo diskriminaciją**, leisdama vadinamiems "pažangiečiams" ne tik 10 dienų pabuvoti vietoj mums leista būti 5 dienų, bet taip pat jiems duoda leidimus nuvykti į kaimą ir kitur.

Maskvoje pabuvome vos trejetą valandų iki skridimo į Varšuvą. Maskva - tai didelis, blankus miestas, tačiau buvo įdomu pamatyti Kremlių su senom cerkvėm, didelėm aikštėm, paminklais, universitetu.

Varšuvą pasiekę, jautėmės, kad jau esame "Vakaruose". Nors ir Lenkijoje socialistinė santvarka, tačiau ten visur galima laisvai važinėti ir kalbėtis - nereikia bijoti "migtukų". Gražiame "Europejski" viešbutyje buvo malonu atsigauti nors ne vieno ekskursanto širdis ir mintys dar vis buvo Lietuvoje. . .

Lenkijoje krautuvėse mažiau mėsos ir maisto gaminių, negu Lietuvoj, dėl to lenkai neramūs, ir gali kilti krizė.

ŠVEICARIJA

Pasiekę Zurichą, pasidžiaugėm, kad nebuvo tų įvairių šūkių ir vėliavų, kurių taip prikrauta socialistiniuose kraštuose. O restoranai - gyvi, gražūs, su liuksiusiniu patarnavimu. **Krautuvės be galo pilnos įvairių prekių!** O kainos, kaip jau anksčiau esu minėjęs, labai aukštos kai kuriems pirkiniams net neįveikiamos. Pabuvome čia tik para, ir rytojaus dieną - grįžome į namus.

BAIGIAMOSIOS PASTABOS

Pirmiausia, noriu duoti suprasti, kad dėl likusių giminių ir bičiulių tėvynėje negaliu viešai per radiją ir spaudą pasakyti viso, kas slegia širdi. Todėl, bent bendrais bruožais, noriu pabrėžti, kad, aplankęs Lietuvą, kurią ir prieš 15 metų mačiau tik 5 dienas, tariu, kad Lietuva gyva, graži, dainuoja, šoka ir groja. Sunkiomis sąlygomis kuria, stato ir kenčia. Tačiau - kokia pažanga gali būti **asmens laisvės** srityje, jei praėjus 15-kai metų, ir dabar Lietuvoje tegalima pabūti tik 5 dienas. Aš neturiu jokios abejonės, kad lietuviai yra ištikimi savo brangiajai tėvynei Lietuvai, nors jiems trūksta pagrindinių asmens laisvių, kokiomis mes naudojamės Vakaruose. **Nuoširdžiai patariu bičiulius, juos paguosti, apdovanoti, ir sutvirtini tėvynės sargyboje.** Pamatęs tiek gražaus, gyvo jaunimo, dvasiniai atsinaujinau. Jų rankose Lietuva išliks, **ir bus lietuviška!** Tik mes nestatykime "geležinės uždangos" tarp jų ir mūsų. Pasidžiaukime jų laimėjimais ir supraskime bei įvertinkime jų vargus. Ir stiprinkime juos, kol ta graži, brangi, nuostabi šalis Lietuva vėl bus nepriklausoma. Aš asmeniškai niekados nepritarsiu dabartinei santvarkai, Nepriklausomos Lietuvos idealui dar daugiau dirbsiu, aukosiuos ir kovosiu ir didesniu pasišventimu.

Jokūbas Stukas

Pas Jūratę ir Vytautą Klovus Vilniuje šiemet viešėjo į Dainų šventę iš Belgijos atvykusi dainininkė Bronė Gailiūtė-Spies. Čia ji matoma Klovų sodelyje su šeimininkais ir Salomėja Narkėliūnaite iš JAV.

Jaunimo sąjungos valdyba rugpiūčio 16 d. Lietuvių namuose Adelaidėje, Australijoj buvo suruošusi balių, telkiant lėšų išvykai į Jaunimo kongresą P. Amerikoje. Iš Melbourno atvyko svečių, tai Mergaičių oktetas su ALB Krašto valdybos jaunimo reikalų vadovu Vytu Juška.

Jaunimo sąjungos valdybą sudaro pirm. Linas Varnas, vicepirm. Jonas Mockūnas, sekret. Loreta Rupinskaitė, kasininkas Algis Straukas, narė Vita Bardauskaitė.

Alaska

THE TLINGIT INDIANS

By Aldona Jonaitis

The American Indian has been the subject of poetry such as Hiawatha, the protagonist in innumerable western movies and, recently, the cause celebre of civil libertarian movements.

His culture has been almost entirely destroyed by the white man - traders, missionaries, soldiers; but now is the time that the Indian himself is reviving his culture and saying to the whites - I am proud to be an Indian. He is so proud, in fact, that recently when a not overly affluent Tlingit Indian in a village in Alaska was offered a quarter of a million dollars for the crest art which has been a part of his family heritage, he refused the money, preferring to keep the emblems of his past in his own Tlingit family.

In order to more fully understand and appreciate the current movement towards cultural revival, it is necessary to understand what the culture of the American Indian was like before its virtual destruction. There are various tribes with different modes of existence, from the feather-bonneted Plains Indians to the pueblo-dwelling inhabitants of the Southwest, and the Tlingit Indians of southeastern Alaska.

The Tlingit Indians, who are of special current interest because of the construction of the pipeline, had one of the most impressive cultures on the continent. They were a rich people; but, in the beginning of the nineteenth century, the Russians discovered their wealth - particularly in furs.

One can imagine a Russian captain steering his great ship through ice straits lined on both sides by soaring, snow-capped mountains.

A Tlingit Indian maiden in all her finery.

The dense fog would lift only occasionally to make the tall spruce and hemlock trees clinging to the slopes glisten in the rare sunlight. He would dock his ship off a protected cove. Most of the mountains descend straight into the water, but every once in a while a narrow beach provided room enough for a village of several hundred Tlingit Indians.

These Indians were astute traders. They controlled routes over the mountains into the arid interior section where the natives, whom the Tlingits called "barbarians", trapped furs. The Tlingits bought furs from these people, brought them back to the coast, and sold them for handsome profits to the whites. If any person attempted to traverse the mountains on his own, he would be killed, because these trails were owned by the Tlingits who permitted nobody, especially the whites, to trespass.

As the Russian captain approached the shore in his dinghy, he saw a row of about ten to thirty large, pitched-roof houses facing the shore. The largest buildings were in the center of this row; they had elaborately painted facades with tall, multi-colored totem poles standing before them. If the trader was lucky enough to gain entrance into one of these houses, he would see raised platforms surrounding a central fire, and several nuclear families living together in each building.

But he was more likely to be met outside the village by the upper-caste members of the town; Tlingit society was rigidly ranked, from chiefs and nobles to commoners and slaves. A chief and his nobles would stride forward - erect, and proud, with magnificently woven blue and yellow blankets of mountain goat wool covering their shoulders and their hats emblazoned with abalone-inlaid carvings of animals. Copper earrings and necklaces decorated their bodies. They bartered vigorously and imaginatively and they rarely ended encounter such as this without increasing their wealth considerably.

When the captain left, the Tlingits could resume their age-old style of living. Each village was a self-sustaining entity and there was no over-all tribal chief of the Tlingits. Each village chief and his nobles lived in the central houses flanked by the residences of the lower commoners. It was the nobility that had the most elaborately decorated homes and costumes, magnificently ornamented with the crest animals which indicated the status of each family. The crest animal - such as the wolf or raven seen so often on totem poles - was a mythical being who, many years before, had had an encounter with an ancestor of the family. As a result of that encounter, the animal provided the ancestor and his descendants with wealth, status and prestige. Each family covered its personal property with artistic images of that mythical being which had provided it with social standing. At the turn of the century, much of this crest art was acquired by the whites, either by purchase or some other means, depriving the Tlingit of so many symbols of pride. A Tlingit Indian's recent refusal to part with his family crest for a quarter of a million dollars is not only understandable, but indicative of a resurgence of his pride in his own people.

A multi-colored totem pole.

In the days before the white man came and devastated their culture, the Tlingits gave enormous feasts called the potlatch (which means "to give".) The important family of one village would invite a high-status family of another village to enjoy several days of continuous entertainment. These were occasions for the most elaborate personal ornamentation; both hosts and guests wore their richest jewelry, their most ornate robes and hats. After the guests spent several days overeating salmon, fish oil and berries, and being entertained by masked theatrical performances, they would received gifts from their hosts, for example blankets worth hundreds of dollars. This ostentatious display of wealth served many important functions in Tlingit society.

First and foremost, it validated the status of the nobility. It was not enough, in the eyes of the Tlingit, to possess worldy goods; they wanted to display their affluence; and what better way was there than by declaring they had so much wealth that they could give it away to others? Secondly, the potlatch involved a great many of the members of the host village, both important and lowly, who worked together with great excitement and expectation to make the potlatch successful. In this way, the village attained social cohesiveness. But thirdly, the guest chief was indebted to his host. Before he departed, he was expected to announce that he too would soon give a potlatch and display his own affluence. The host was well aware that his potlatch was an investment and he would get back all that he had given away.

At the beginning of this century, the white man declared the potlatches were illegal. The festivities, so important to the smooth-running of Tlingit society, were outlawed.

Today, the Tlingit Indians are reviving some of the elements of their rich heritage. They are relearning how to weave their crest-emblazoned blankets and carve their intricate ancestral totem poles. And they are starting to hold potlatches again.

Aldona Jonaitis recently traveled to Alaska to do research on Tlingit Indians. Vienybe publishers are grateful to her for sharing her information with our readers.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS' LETTER TO CONGRESSWOMAN HOLZMAN

Hon. Elizabeth Holtzman,
House of Representatives,
Washington, D. C.

Dear Elizabeth Holtzman:

This morning I was listening to an interview with you on TV Channel 4 from Boston on NBC's Today program and recalled a news item in the New York Times on June 6, 1974, listing 37 "Nazi war criminals" in which you then were interested, some of whom were Lithuanians. Coming to reside in Nashua, N. H. in 1948, I became acquainted with one of the alleged, Petras Zilionis, a quiet, unassuming fellow, who was a member of the local branch of the United Lithuanian American Relief Fund, under whose auspices he came to the United States, and of St. Joseph's Society of the local St. Casimir parish.

He claimed he could not understand why his name was included in the list published by the U. S. Immigration and Naturalization Service, since he never had any connections whatsoever with German Nazis. The Service, also, admitted that it had no "pertinent eyewitness" to his alleged "criminality". Having experienced lawless Soviet and Nazi rule in Lithuania, and not fully realizing that our Government is one of law, Mr. Zilionis began to worry, took to excessive drinking and, probably, was hastened to his death recently. His early death may thus be partly ascribed to unfounded meddling in private lives by sources with pro-Soviet connections who are deadly set against Lithuanians who wish to get rid of Russian rule, just like the Americans would be.

The list published in the New York Times contained the name of a Lithuanian Juozas Brazaitis, who also passed away recently, whom the Immigration Service, after a lengthy and costly investigation, found innocent of any criminal activity.

As a former Brooklynite and senior editor of the Lithuanian newspaper Vienybė of Brooklyn, N. Y., I think you are wasting your time and the taxpayers' money in chasing will-o'-the-wisps about Lithuanians and whipping dead horses in needlessly needling the State Department and the Immigration and Naturalization Service for their purported laxness.

No doubt, some American politicians feel mighty proud when they can attack some of our huge bureaucracy, but in my opinion you are doing a disservice to American political womanhood by not turning your talents to represent the true interests of your constituents in Brooklyn, where many things need to be improved pronto. Your sallies against innocent Lithuanians, against whom even the energetic Jewish sources enumerated in the New York Times of June 6, 1974, could find nothing derogatory, makes you a point in mathematics - you have a position but no weight.

I have full faith in the U. S. Government and believe that the State Department, in issuing immigration visas to the 37, and the Immigration and Naturalization Service, in admitting them to reside in the U. S., and later naturalizing them as citizens, have done everything within the law to protect United States interests.

Your strictures appear to me to be some sort of a private vendetta.

Respectfully yours,
Vytold Sirvydas

August 26, 1975

LITHUANIA'S HERITAGE

This is Lithuania, whose ideals decree
That all of her people must become free.
A land of freedom that cannot be bought;
This was the vision her warriors sought.

Since this Baltic land gave them birth,
They knew it was God's gift, that fertile earth.
They lived and sang and worked with joy,
Always to build and never to destroy.

But the Russian evil mind and hand
Came to oppress Lithuania and her land.

The freedom fighters rose up to regain
Through hours of struggle, toil and pain —
Their heritage from God, their country, their word,
And it is their voices alone
The world should have heard.

Lithuania - a land of freedom that cannot be bought;
This is the vision her great people sought.
Since this Baltic land gave them birth
We, too, know it is God's gift, that fertile earth.

This is Lithuania, whose ideals decree
That all of her people shall one day be free!

From the poem-song "Our Heritage" by Lewis M. Sherman.
Adaptation by Marjorie Schuck

M. K. Čiurlionis — Sculpture by Gediminas Jokubonis

BALTIC FOLK FESTIVAL

For five blessed times UBA-BATUN invited their friends to the Baltic Folk Festivals promising good weather and fun, and the promise held true. For the sixth time, a phrase ". . .in case of rain, the event will be held inside. . ." had crept in, and the inevitable happened: it was a rainy day. Therefore it is even more heartening to report that financially, we did not fail; and the drab promise ". . .inside. . . "turned out to be a regular banquet hall with parquet floors, orchestra on a balcony, festive tables with white tablecloths and black-clad waiters with towels over their arms. Therefore, the over 500 guests who had come originally in order not to disappoint their BATUNist friends, really enjoyed themselves, after all.

The program was lovely and diverse. Short speeches were made by Miss Mari Linnamaa, president of UBA-BATUN, and Mr. Andrus Valvur, this year's BATUN summer stipendiary.

The program was started with Latvian folk songs performed by the Melodia Ensemble from Philadelphia under the direction of Miss Gunta Plostnieks. It can be predicted with certainty that this will not be the last time we hear this outstanding group. Their young, well-trained voices, tasteful interpretation, carefully chosen program deserve a concert of their own. Our good friends of several years who have recently acquired fame (if not fortune) - the Estonian gymnasts of New York and New Jersey - performed two "Exercises" with their usual grace and aplomb, gladdening the eyes of the beholders. The Lithuanian folk dance group "Ratelis" under the direction of Mrs. Antanina Bulotienė, was full of vitality and joy.

Of course, there was a Baltic food table with ethnographically correct carrot cakes, and meat pies, rasolji and smoked eel, buttermilk soup and home-made pickles, and many other goodies, manned by Mrs. L. Juks, Mrs. H. Miklas, Miss B. Clark, Miss M. Linnamaa, Miss K. Nomeika, Miss D. Bulgaris, Miss M. Balodis, and others. The Lottery, under the direction of Miss I. Upmanis, Miss L. Sausais and Miss M. Paegle, attracted huge crowds. The raffle, managed by Miss V. Šikšna and Mr. O. Balodis, did brisk business.

UBA-BATUN's last year's stipendiary, Viktoras Nakas, was in charge of the Mystery stand while Dr. U. Blukis and Mrs. D. Vallens manned the BATUN booth. Mrs. H. Kulber was in charge of the hospitality committee for the performers. Mr. Th. Lemba, Mr. K. Juks, Mr. A. Valvur, and Mr. K. Ets worked at the gates. And the Amor orchestra played on and on, from the Lithuanian hit songs of the 30ies through the Latvian hit songs of the wartime to the Estonian latest hits of the '75. Thank you - thank you - thank you, and see you all next year. The weather will be perfect.

JAV ATSTOVAI JAUNIMO LIETUVIŲ KONGRESE PIETŲ AMERIKOJE

Pasaulio lietuvių jaunimo tretysis kongresas įvyks šių metų pabaigoje Pietų Amerikoje. Jo atstovai buvo renkami gegužės mėnesį. Tame kongrese JAV lietuvių jaunimui atstovaus:

Iš New Yorko apygardos: Marytė Matulaitytė, Vytautas Radzivanas ir Birutė Radzivanienė.

Iš Connecticut: Sigita Banevičiūtė, Ramunė Bernotaitė ir Liucija Zdanytė.

Iš Bostono: Nijolė Ivaškaitė, Eduardas Meilus, Rima Patašiūtė ir Dalius Vasys.

Iš Pietryčių (Penna., D. C., Md.) apygardos: Marytė Dambriūnaitė ir Aldona Drazdytė.

Iš Ohio: Vida Gaižutytė, Jurgis Joga, Viktutė Lenkauskaitė, Ugnė Stašaitė ir Algis Šilėnas.

Iš Michigan: Daina Astašaitytė, Rūta Ilginytė, Rita Matvėkaitė, Kristina Sabalytė ir Eglė Tarūtaitė.

Iš Vidurio Vakarų (Ill., Ind. etc.): Indrė Baužaitė, Rimas Baužys, Rimantas Genčius, Jonas Juozevičius, Petras Kisielius, Jolita Kisieliūtė, Vitas Łukas, Rūta Nainytė, Alė Padebinskaitė, Emilija Pakštaitė, Pr. Pranckevičius, Rasa Šoliūnaitė, Loreta Stončiūtė ir Algis Tamošiūnas.

Vakarų apygarda (California): Irena Grakauskaitė, Linas Kojelis, Vincas Skirius ir Irena Žukaitė.

Omaho, Nebr. apygardoje neatsirado kandidato. Tai vietai užpildyti asmenį skirs JAV LJS valdyba.

Lietuvių dienoje Putnam, Conn. vienuolyno sodyboje. Iš dešinės Alfonsas Petrutis su žmona, Laima ir Feliksas Kantautai, Petrutis juostoje užrekordavo dienos programą Voice of America lietuvių transliacijoms.

Jono Valaičio nuotrauka

JAUNIMO KONGRESO PROGRAMA

Brazilijoje baigiama projektuoti trečiojo Jaunimo kongreso programa. Į Sao Paulo didmiestį kongresininkai atvyks iš Montevideo gruodžio 30 d. Čia jų lauks Naujųjų metų sutikimas, tautinių šokių šventė, muzikos koncertas, foto ir kitų menų parodos, ekskursijos ir kongreso uždarymas sausio 6 d. Po uždarymo numatyta pakeliauti po įdomesnes Brazilijos vietoves. Kai kongreso svečiai lankysis Sao Paulyje, tai jaunimo atstovai (sausio 1-6 d.) rinksis į Studijų dienas, kurios įvyks Vila Kotska. Italų miestelyje, pusantro šimto kilometrų nuo Sao Paulo.

Kongreso ruošai Brazilijoje vadovauja specialus komitetas, sudarytas iš paskirų lietuvių kolonijos organizacijų atstovų. Brazilijos LB valdybai atstovauja pirm. adv. Algirdas Sliesoraitis ir narė Geny Žarkauskaitė, Lietuvių sąjungai Brazilijoje atstovauja Jonas Antanaitis, kiti nariai - Jonas Tatarūnas (Liet. kat. Šv. Juozapo bendr.), Antanas Aleknavičius (skautai), Lidia ir Eunice Rubliauskaitės (ateitininkai), Gražvydas Bačelis (BLB akademinis sambl.), Jonas Lukoševičius (Nemuno taut. šokių gr.), Julija ir Elena Ąžuolaitės (BLB Literatūros ratelis), ses. Julija (ses. pranciškietė), kun. Petras Daugintis (jėzuitai), kun. Petras Daugintis (jėzuitai), prel. Pijus Ragažinskas (Rio de Janeiro liet.).

Brazilijos jaunimo kongreso būstinės adresas yra: Rua das Giestas 927-929, Vila Bela 03147, Sao Paulo, SP, Brasil.

MINKAI DĖKOJA UŽ TALKĄ

Rugp. 10 įvyko seniausių lietuviškų radio programų Naujojoje Anglijoje perduodamų Naujosios Anglijos lietuviams per 42 metus, metinis, linksmas piknikas Romuvos Parke, Brocktone.

Siems metams išrinkta gražuole "Miss Lithuania of N. E." Debbie Strazdaitė, iš Melrose, Mass. Sonjos ir Jono Strazdų dukrelė, o antroji išrinkta Pamela Plevokaitė iš So. Weymouth, Mass., Monikos Plevokienės anūkė.

Onos Ivaškienės Tautinių Šokių Sambūris gražiai pašoko šokius Buvo gera gaspadinė ir Gyvatarą, o svečiai latviai vadovaujant Lidijai Abolins irgi gražiai pašoko du šokius.

Buvo ir šokių kontestai. Mamės ir Papės Polkos kontestą laimėjo Kazys ir Julija Grausliai iš Hudson, N. H., Jaunimo Polką laimėjo Eva Mullane iš So. Bostono su Oscar Hoepfner iš Hyde Park; valso kontestą laimėjo Anna Lane iš Hyde Park su Joseph Kascus iš So. Bostono; tango - Julia Grauslytė iš Hudson, N. H. ir Gintaras Karosas iš South Bostono, o, tvistą laimėjo Rima Patašiūtė su Petru Vizbara, abudu iš So. Bostono.

Iš laimėjimų dovanos teko: 1) automobilis, dovanotas Juozo Kairio, Fitzmaurice Motor Salės sav. laimėjo Izidorius Vasyliūnas iš Somerville; 2) kelionę lektuvu iš Bostono į New Yorką laimėjo graborius Juozas C. Lubinas iš So. Bostono; 4) Marių paveikslą laimėjo Stefania Szwedko iš Brocktono; 5) Radijo priimtuvą su elektrikiniu laikrodžiu laimėjo Stella Akunewich iš So. Norwoodo; 6) $20. Pusmetinę laimėjo dr. Gene Stapulionienė iš Dorchesterio; 7) Pietus dviem laimėjo Joe Platukis iš Needham.

Dėkojam šeimininkei Monikai Plevokienei ir jos pagalbininkėms, gaspadoriam Al Baikai, Jr. ir Algiui Mitkui, taipgi visiem pikniko padėjėjams, piknike, dalyvavusiems visiem pirkusiems ir pardavinėjusiems iš laimėjimų tikietus, ir aukavusiems dovanas išlaimėjimams ir ižangai.

Taipgi dėkojam šeimininkėms, iškepusioms ir paaukojusioms piknikui ju iškeptus valgius. Dėkojam visiem už pinigines aukas, ir visiems vienu ar kitu budu prisidėjusiems šį piknika padaryti sėkmingu. Visiems nuoširdžiai dėkoja.

Steponas ir Valentina Minkai

Trumpai iš visur

LOS ANGELES, CAL.

NAUJA "LIETUVOS VYČIŲ" 133 KUOPOS VALDYBA

Yucaipa, Cal. įvykusiame susirinkime išrinkta nauja Los Angeles Liet. Vyčių 133 Kp. valdyba: pirm. Julius Kiškis, vicepirm. Pranas Žukauskas, ižd. Ona Arnashus, sekr. Stasys Dūda ir fin. sekr. Antanas Skirius.

Yucaipoje gyvenančios vytės - Zuzana Tiknienė, Ana Millerienė, Elena Swetikienė ir Viktorija Mileriūtė paruošė puikias vaišes.

Vyčių seime New Yorke dalyvauti buvo išrinktas inž. Vytautas Vidugiris, kuris su žmona yra buvę Philadelphijos Vyčių Kuopos nariais.

Šiame susirinkime į Kuopą įstojo dr. Zigmas Kungys, anksčiau priklausęs Newark, N. J. Vyčių Kuopai.

ALTOS L. A. SKYRIAUS VALDYBA

ALTos Los Angeles skyriaus naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė: pirm. V. Cekanauskas, vicepirm. Alena Devenienė, A. Skirius ir B. Stančikas, sekr. Bronius Dūda, koresp. sekr. V. Šimoliūnas, finansų sekr. Simas Kvečas ir ižd. K. Prišmantas.

Valdyba nutarė pasiųsti atstovus į ALTos konferenciją, kuri įvyks lapkričio mėn. Chicagoje.

ALTos valdyba dėl Lietuvos nepripažinimo Sovietams surinko virš 200 telegramų prezidentui Valst. departamentui, senatoriams ir kongreso nariams. Taip pat valdyba pravedė laiškų rašymo vajų.

ŠAULIŲ VEIKLA

Los Angeles Juozo Daumanto šaulių Kuopa buvo surengusi Kuopos gegužinę Lesecku sodyboje, 1300 Dorothy Drive, Glendale, Cal., kuri yra gražioje kalno papėdėje. Gegužinės dalyviai žavėjosi tokia gražia vietove ir Lesecku sodyba. Gegužinė labai pasisekė.

PHILADELPHIA, PA.

Dr. Antanas Novasitis, JAV LB Krašto valdybos vicepirm., Washingtone įvykusioje respublikonų tautybių vadovų metinėje konferencijoje išrinktas pirmuoju generaliniu vicepirmininku. Laike sekančių dviejų metų jam teks artimai bendradarbiauti su respublikonų tautybių tarybos pirmininku kongr. Edward J. Derwinski.

Dr. Novasitis šį rudenį respublikonų partijos sąraše kandidatuoja į Philadelphijos miesto aukštesniojo teismo teisėjus.

STIPENDIJOS STUDIJOMS

Minnesota Universitetas turi Imigracijos Istorijos Tyrinėjimų centrą, kuris renka medžiagą apie JAV etninių grupių istoriją. Šis centras siūlo studentams ateinantiems mokslo metams stipendijas. Stipendijas gali gauti tie, kurie siekia magistro, daktaro laipsnio arba tęsia podaktaratinius mokslus. Žinoma, stipendijoms gauti pirmenybė atiduodama tiems, kurie specializuojasi Amerikos imigracinėje ir etninėje srityje. Norintieji gauti smulkesnių informacijų prašomi kreiptis į Immigration History Research Center, 826 Berry Street, St. Paul, Minnesota 55114.

— **Laima Raštikytė** baigė politinius ir žurnalistikos mokslus Dayton, Ohio universitete. Po atostogų pradės studijas magistro laipsniui. Ji yra Lietuvos Vyčių stipendiatė. Daytono lietuviai reiškiasi kultūriniame, politiniame ir socialiniame gyvenime. Sėkmingai veikia jaunimo grupė, kurios nariai dalyvauja tautinių šokių grupėje Vėjeliai.

Vytautas Rasys, sūnus inž. Juozo ir Irenos Rasių, Bostone, baigė universitetą, gaudamas bakalauro laipsnį iš ekonominių mokslų.

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

Juozas Pūkelevičius, rašytojos ir aktorės Birutės Pūkelevičiūtės tėvas, rugpiūčio 22 d. mirė Chicagoje, palaidotas šv. Kazimiero kapinėse. Velionis buvo gimęs Seirijuose, Alytaus aps. 1897 m. lapkričio 8 d. Lietuvoje liko velionio brolis ir dvi seserys. Pūkelevičius mokėsi Suvalkų gimnazijoje, baigė Martyno Yčo gimnaziją Voroneže, Charkove studijavo veterinariją ir teisę Kaune. Lietuvoje buvo Alytaus aps. viršininko padėjėju, po to vidaus reikalų ministerijoje - naujokų ėmimo reikalų referentas. Jis paruošė ir suredagavo Lietuvos kariuomenės naujokų ėmimų įstatymų knygą.

Stasys Pieža, laikraštininkas, rugpiūčio 18 d. paminėjo savo 70 metų amžiaus sukaktį. Chicagiečiai Piežą pažįsta ne tik iš lietuviškos veiklos, bet ir iš jo rašinių lietuvių spaudoje, o daugiausia tai iš jo darbo, kai jis buvo The Chicago American dienraščio religinio skyriaus redaktorium. Piežos rūpesčiu ir iniciatyva Chicagos miestas nutarė vieną Marquette parko dalį pavadinti Lithuanian Plaza vardu. Po ilgo delsimo pagaliau šis nutarimas įgyvendintas.

Solistė Praurimė Ragienė, po sėkmingo savo dainų ir operų arijų rečitalio Chicagoje, dabar rengiasi koncertui Los Angeles lietuviams. Rugsėjo 13 d. ji koncertuos Santa Monica moterų klubo salėje Liet. Bendruomenės koncertų sezono atidaryme. Savo programoje ji turi įtraukusi ir Los Angeles gyvenančių muzikų kūrinių - Giedrės Gudauskienės ir Onos Metrikienės. Tai bus pirmasis solistės pasirodymas Californijoje.

Violeta Karosaitė, baleto šokėja, baigė specialius kursus ir įsigijo specialybę - pagal gydytojų receptus ji pritaiko ir parūpina akinius. Jos studija yra Chicagoje - 7051 So. Washtenaw Ave.

Jaunučio Puodžiūno baleto studija rugsėjo 2 d. pradėjo savo naujuosius mokslo metus. Jo studija veikia 2656 W. 71st Street.

Monika Kripkauskienė sukūrė naujų vakarinių suknelių ir kitų drabužių, su kuriais dalyvaus madų parodoje spalio 19 d. Parodą rengia Putnamo vienuolių rėmėjai.

VALEIŠAITĖS MERGAITĖS KOLUMBIJOJE

Aldonos Valeišaitės Išraiškos meno šokių studijos Chicagoje mokinės: Deborah Berenschot, Danutė Brusokaitė, Indra Biskis, Debbie Dobias, Vida Galėnaitė, Carol Matusewick, Mirga Rimavičiūtė, Dana Runimas ir Diana Žemgulis, vadovaujamos savo šokių mokytojos Aldonos Valeišaitės, rugpiūčio 16 Medelino sostinėje, ir Bogota, valstybės teatre davė po rečitalį.

Pakeliui į Columbiją, Išraiškos meno šokių grupė buvo sustojus trim dienom Miami, kur davė du rečitaliu.

Vysk. M. Valančiaus šimtmečio akademiją ruošia Lituanistikos institutas lapkričio 16 d. Liet. tautiniuose namuose. Techniškieji ruošėjai - Akademinio skautų sąjūdžio Chicagos skyrius. Paskaitininkais pakviesti dr. V. Macūnas ir V. Trumpa. Bus meninė programos dalis ir M. Valančiaus raštų paroda.

Dr. Kęstučio Aglinsko vadovaujamas burlaivis "Audra" jau devintą kartą susitiko su 236 burlaiviais garsioje Mackinac 333 mylių regatoje, garbingai atstovaudamas laisvos Lietuvos buriavimo tradicijai. Įgulą sudaro: dr. Andrius Aglinskas, dr. Gintaras Reklaitis, Kazimieras Oželis, Antanas Levanas ir inž. Dovydas Braunas.

Marquette Parko Lietuvių namų savininkų valdyba sukvietė pietrytinių Chicagos organizacijų atstovų susirinkimą rugpiūčio 1 d. Marquette Parko apylinkės stabilizavimo reikalams aptarti. Dalyvavo Liet. namų savininkų valdybos nariai ir kaimyninių organizacijų atstovai. Nutarta skubiai veikti prieš neleistiną nejudomo turto pardavėjų elgesį. Numatomos net demonstracijos.

Chicagoje Povilas Šaltimieras-Saliner, buvęs WGN Radijo administratorius ir TV-9 programos At Home vedėjas išėjo į pensiją ir išvyko į Rossmoor Leisure World koloniją. Mesa, Aizonoje. Prieš tai jis buvo Lietuvių radijo programos vedėjas.

Dainavos ansamblis po vasaros atostogų pradeda ruoštis naujam muzikiniam veikalui ir ansamblio 30 metų sukakčiai. Ansamblio dirigentas Aloyzas Jurgutis naujajam muzikiniam veikalui sukomponavo originalią muziką pagal rašytojos Danutės Brazytės-Bindokienės libretą. Pirmoji repeticija buvo rugsėjo 2 d. Jaunimo centre.

Kun. Stasys Šantaras lanko savo gimines Columbijoj.

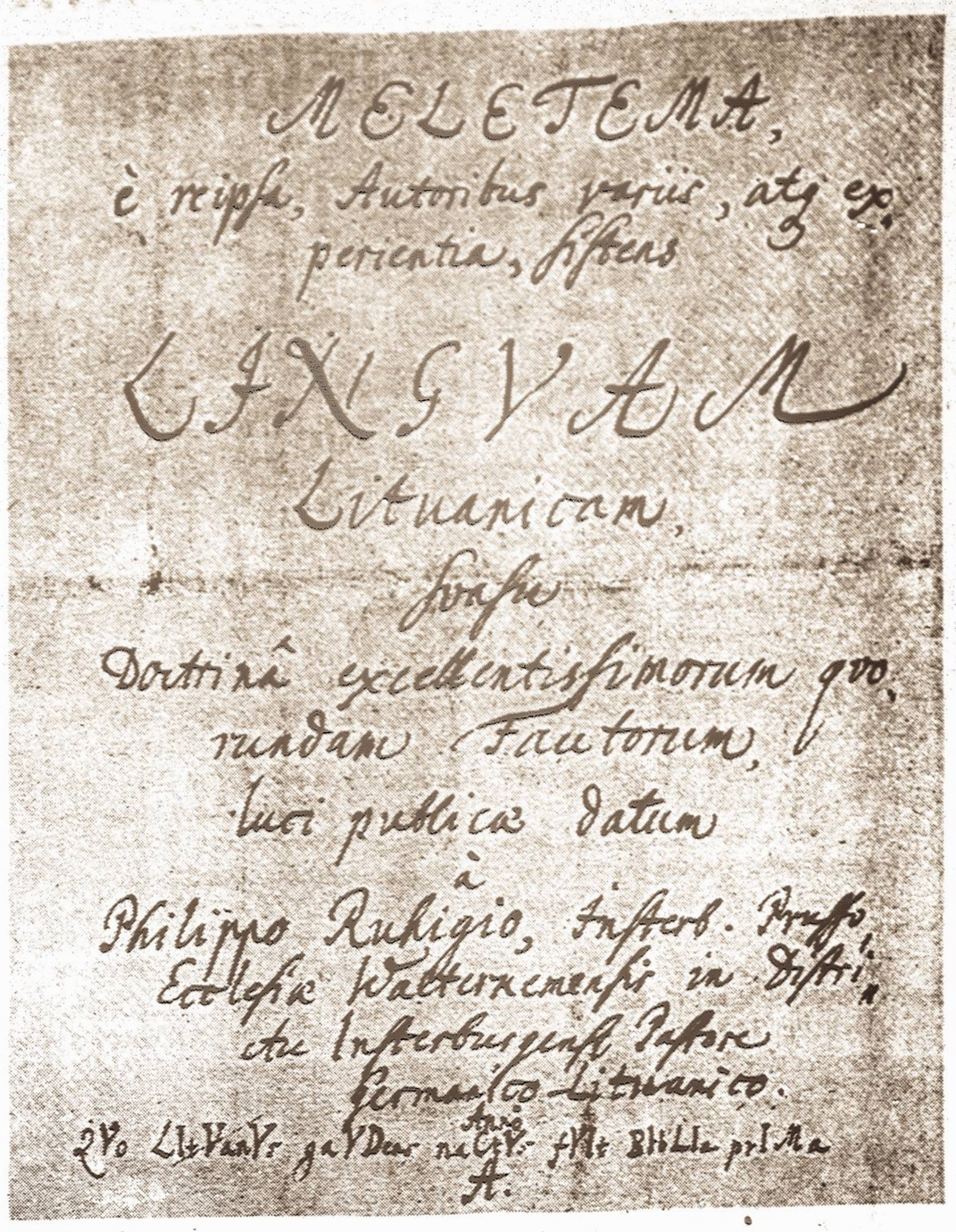
MELETEMA,
è ripsa, Autoribus variis, atq ex
perientia, hausta
LITVANICA
Lituanicam,
hoc est
Doctrinâ excellentissimorum quo
rundam Factorum,
luci publicæ datum
à
Philippo Ruhigio, Insterb. Prussi
Ecclesiæ Walterxemensis in Distrit
etc Insterburgensi Pastore
Germanico-Lituanico.
Anno
2Vo LIttVanVs gaVDeas naCIV. fVIt BIbLIa prIMa
A.

Vieno pusl. faksimilė iš 18-jo šimtmečio rankraščio, kurį nupirko dail. Kazys Varnelis Chicagoje. Plačiau 1 pusl.

Architektas Kęstutis ir Milda Mikėnai iš Los Angeles, Calif., viešėjo Chicagoje. Aplankė savo tėvus, dalyvavo akademinės skautijos stovykloje, susitiko daugybę pažįstamų.

Gregory Petkus, veterinarijos daktaras, Aurora, Ill., laidotuvių direktoriaus Antano Petkaus, Cicero, Ill., sūnus yra pagarsėjęs savo Kinijos gydymo būdu "acupuncture" žinojimu. Buvo plačiai aprašinėjamas. Jis panaudoja tą gydymo būdą gyvulėliams gydyti ir turi didelį pasisekimą.

Operos choras po vasaros atostogų ruošia pirmąją repeticiją rugsėjo 19 d. 8 val. vak. Jaunimo centre. Tą vakarą kviečiami atvykti ir nauji dainininkai, kurie norėtų dainuoti. Opera su šiuo sezonu pradeda ruoštis dvidešimtmečio paminėjimui. ***Bus statomos dvi vienveiksmės*** kompozitorių Juliaus Gaidelio ir Jeronimo Kačinsko operos.

CBS TV 2-asis kanalas Chicagoje perdave Lietuvių Operos padarytą filmą iš "Meilės Eliksyro" operos pastatymo šį pavasarį.

Andrius Vaclovas Plioplys, Vaclovo ir Vincės Pliopliių sūnus, gimęs 1951 m. Toronte, Kanadoje, 1962 m. persikėlė su tėveliais į Ameriką ir apsigyveno Rockford, Ill., kur baigė pradžios mokyklą. Šv. Ritos aukšt. mokyklą baigė Chicagoje.

Fiziką ir medicinos mokslą baigė Chicagos universitete, 1975 m. birželio 13 d. įsigydamas medicinos mokslo diplomą. Nuo 1967 m. pradėjo skautauti. Tapo skautu vyčiu ir vadovavo jaun. skautams V. Kudirkos d-vei, pavaduodamas tėvelį.

BALFO VAJUS SPALIO MĖN.

Kasmetinis BALF'o skyrių ir apskričių valdybų uždavinys yra pinigų telkimo vajaus pravedimas. Yra skyrių, kurie dėl vietos sąlygų, vajų pradeda skirtingu laiku, tačiau BALF'o pinigų telkimo vajaus mėnesiu yra skelbiamas **spalio** mėnuo. Spalio pradžioje oficialiai prasideda BALF'o kasmetinis pinigų telkimo vajus.

BALF dvimetinis Seimas įvyks Chicagoje šių metų lapkričio 8 d., šeštadienį, Šv. Mergelės Nekalto Prasidėjimo parapijos salėje, Brighton Parke.

Seimas BALF'o organizacijai yra pats reikšmingiausias įvykis, nes seime aptariamos esminės BALF'o veiklos gairės, vyksta direktorių rinkimai ir svarstomi BALF'o Įstatai.

Įstatų keitimas yra neeilinis įvykis, todėl Įstatų klausimas seime yra vienas svarbiausių. Papildymų ir pakeitimų projektus paruošė Įstatų komisija. Jie bus išsiuntinėti skyrių ir apskričių valdyboms 30 dienų prieš seimą. Įstatų papildymus ar pakeitimus bus galima siūlyti ir seime, bet pageidautina, kad siūlymai būtų pateikiami raštu.

Skyrių valdyboms tenka uždavinys seimui pasiruošti. Apyskaitinės anketos dėl dviejų praeitų veiklos metų jau išsiųstos skyriams. Skyriams patariama rūpintis skyriaus atstovais seimui. Pageidautina ir būtų labai naudinga BALF'o organizacijai, kad į seimo atstovų tarpą patektų ir jaunimo atstovai.

Oficialūs Seimo pranešimai, su Seimo taisyklėmis, bus neužilgo išsiųsti.

o

— Waterburyje įvykusiame direktorių suvažiavime buvo priimtas nutarimas rytinio pakraščio skyrius įjungti į apskritis. Centro Valdyba numatė sudaryti keturias apskritis: Bostono, Connecticut, New Yorko ir Philadelphijos.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA RUOŠIASI SUVAŽIAVIMUI

Savo būstinėje Chicagoje Amerikos Lietuvių Taryba rugp. 1 d. buvo sušaukusi posėdį. Jame pirm. dr. K. Bobelis smulkiai painformavo apie tautybių vadovų pasimatymą su prez. G. R. Fordu, kur lietuviams atstovavo ALTos pirm. dr. K. Bobelis ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Prezidentas Povilas P. Dargis. Buvo svarstyta Lietuvos laisvinimo veiksnių susikonsolidavimo klausimas, plėtimas ryšių su valdžios žmonėmis ir įtakingaisiais partijų vadovais bei unijų vadais, aptartas Helsinkio susitarimų klausimas ir priemonės prieš komunistų vykdomą žmogaus teisių laužymą. Taip pat aptarti paruošiamieji darbai ALTos metinio suvažiavimo, kuris įvyks lapkričio 22 d. Chicagoj

Vytautas Marijošius Lietuvoje

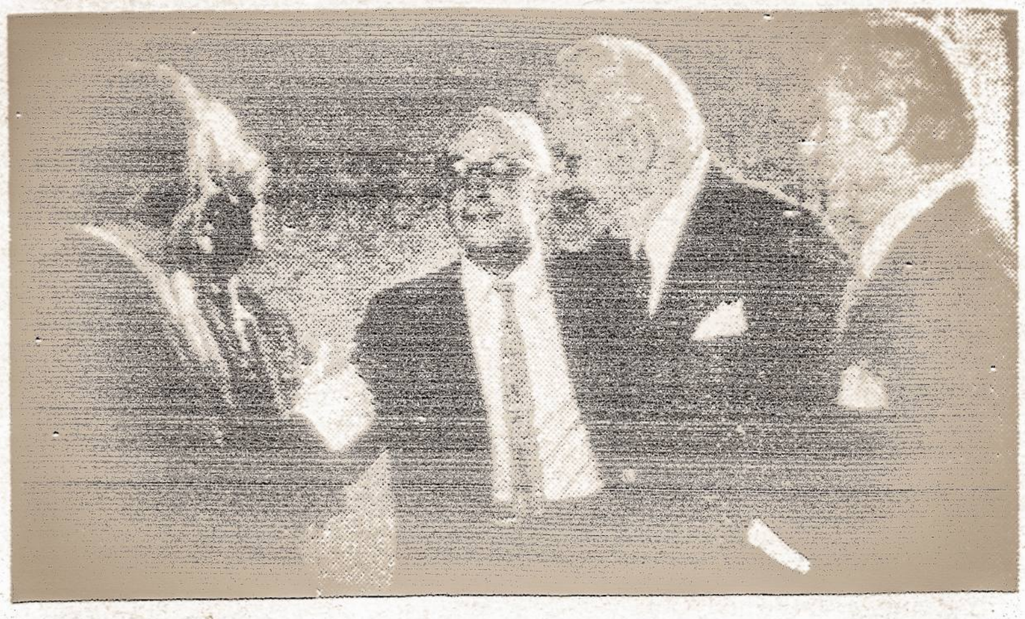

Profesorius Vytautas Marijošius [antras iš dešinės] su kai kuriais Lietuvos muzikais Kompozitorių rūmuose, Vilniuje.

Vilniuje pas brolį - Operos ir baleto teatro solistą, Lietuvos liaudies artistą Romaną Marijošių viešėjo JAV gyvenantis žinomas dirigentas, Hartfordo universiteto muzikos departamento profesorius Vytautas Marijošius. Viešnagės dienomis Lietuvos Kompozitorių sąjungoje įvyko susitikimas - pokalbis su svečiu iš JAV. Jo metu profesorius pasidalijo ir savo kelionės į Lietuvą įspūdžiais.

— Aš atvažiavau į Lietuvą labai geru laiku, - pasakoja prof. V. Marijošius. - Patekau į patį muzikinio gyvenimo sūkurį. Dar veikė teatrai. Mačiau Vilniaus, Kauno, Panevėžio teatrų spektaklius. Turėjau progos išgirsti jūsų naująsias operas, o taip pat daug naujų muzikos kūrinių, dalyvavau Lietuvos Kompozitorių sąjungos suvažiavime. Įvairių koncertų, renginių buvo tiek daug, kad per dieną tekdavo klausytis po kelis ir dar kurio nors atsisakyti. . .

Mano viešnagė - faktas, kurį aš seniai nešiojau širdyje, - kalbėjo V. Marijošius. - Nuo to laiko, kai Lietuvoje viešėjo mano dukros šeima, aš dar daugiau pradėjau galvoti apie važiavimą į Lietuvą.

Mes jau seniai keli menininkai ruošėmės atvažiuoti. Svajojome apie susitikimus su senais bičiuliais, vienas norėjo susitikti rašytoją A. Gricių, kitas K. Borutą, aš tikėjausi, gal pamatysiu P. Oleką. Bet va, brakšt ir nebėr. Ir jau nebematysim. . : Tad skubėjau, kad ir su kitais neatsitiktų taip. Ir mano sveikata taip pat jau eina į kitą pusę. . . Norėjau pamatyti brolį, aplankyti savo kraštą. Juk žmogus ne vien duona gyvas.

Bičiuliškas pokalbis Kompozitorių sąjungoje užtruko gana ilgai. Buvo paliesta daugybė muzikinio gyvenimo temų, pasidalinta nuomonėmis apie įvairias šiuolaikinės muzikos problemas. Bet, suprantama, kad ir kaip toli pokalbis nukrypdavo, vis buvo grįžtama prie lietuviškų motyvų, prie V. Marijošiaus viešnagės.

Kompozitorių sąjungos valdybos pirmininkas Vytautas Laurušas paklausė svečio, kokius įspūdžius išsiveža jis iš gimtinės.

Prof. V. Marijošius sakėsi, kad tų įspūdžių susikaupė labai daug.

— Pats maloniausias dalykas, - kalbėjo prof. V. Marijošius, - kad aš esu šiuose rūmuose. Aš matau respektą, kuris teikiamas Lietuvoje muzikos kūrėjams. Aš susitikau su senais bičiuliais. Lankiau operą. Buvau užkulisiuose ir sėdėjau direktoriaus ložėje. Aplankiau Kauno teatrą, kur prieš karą dirbau. Ko aš dar galėčiau norėti! Aš galiu tik džiaugtis visu tuo, ką aš vežuos! Į JAV, ir įspūdžiais, ir naujomis Lietuvos kompozitorių partitūromis. Mano kolegos Amerikoje žino, kad aš esu lietuvis, dabar aš turėsiu daugiau galimybių supažindinti juos ir su lietuviška muzika.

Susitikimo dalyviai kompozitoriai J. Karosas, S. Vainiūnas, J. Juzeliūnas ir kiti domėjosi JAV lietuvių muzikų gyvenimu ir veikla. Svečias mielai papasakojo apie daugelį jų - V. Jakubėną, J. Kačinską, J. Gaidelį, D. Lapinską ir kitus bei jų kūrybą.

— Mūsų, lietuvių muzikų, padėtis yra kitokia, negu jūsų, - kalbėjo svečias. - Juk vien New Yorke yra apie 3,000 kompozitorių. Prasimušti kur nors labai sunku. Didelė konkurencija. Muzikos mokslas mūsų universitete, jei negauni stipendijos, kainuoja apie 2,000 dolerų per metus. Ir tai tik mokslas. O visa medžiaga, pragyvenimas studentui irgi iš savo kišenės. Jeigu reikia jaunam kompozitoriui perrašyti natas įgroti sukurtą simofiniją - didelį pinigą reikia mokėti. Tuo atžvilgiu jūsų muzikinis jaunimas turi puikias sąlygas - viską apmoka valstybė. Kompozitorių sąjunga. Jūs esate kapitalistai. . . - juokiasi svečias.

— Turime maža galimybių groti lietuvišką muziką, - toliau kalbėjo prof. V. Marijošius. - Pasamdyti simfoninį orkestrą vienam koncertui - kainuoja keliolika tūkstančių dolerių. Tačiau, diriguodamas orkestrams, kur galiu, stengiuosi pateikti ir lietuviškus kūrinius. Ir dabar esu prisiėmęs atsakomybę už tris vienaveiksmes originalias lietuviškas operas, kurias ruošiasi pastatyti JAV lietuviai.

Pokalbio metu svečias nevengė pareikšti ir kritiškų pastabų. Jo manymu, Kompozitorių sąjungos suvažiavimui išleista perdaug kukli programa. Laikraščių skelbimuose apie teatro repertuarą turėtų būti neužmirštama parašyti ir dirigento pavardę. Operos ir baleto teatras taip pat turėtų leisti kur kas puošnevesnes spektaklių programas, kad jos atitiktų patį teatro puošnumą. Nors tai ir smulkmenos, bet jos, profesoriaus nuomone, yra svarbios.

— Prisipažinsiu, - pasakė prof. V. Marijošius, - važiuodamas į Lietuvą, tikėjausi, kad čia visas muzikinis gyvenimas vystomas viena kryptimi. Siekiant, kad jis būtų priimtinas liaudžiai, kažkiek lyg ir supaprastinamas. To aš labiausiai bijojau. Ir aš laimingas, kad šito neradau.

Šio mano susitikimo su Lietuvos muzikiniu gyvenimu įspūdžiai labai džiuginantys. Matau, kaip toli pažengė lietuviška muzika nuo pirmųjų Naujalio profesinės muzikos kūrinių. Čiurlionį aš palieku nuošalyje. J. Gruodžio muzika buvo didelis šuolis pirmyn. O dabar Lietuvoje naujos generacijos kūrėjai pasiekė tikrai europietišką maštabą. Garsų spalvos, kurias girdėjau koncertuose, man sako, kad šis kraštas savo muzika absoliučiai neatsilieka nuo viso, kas girdima šiandien tarptautinėje muzikos biržoje. Turiu tokį įspūdį, kad Lietuvos muzikų kūryboje nėra stagnacijos, žengiama tolyn ir langai atdari čia į platesnius horizontus.

Susirinkusių paprašytas, profesorius pasakojo apie koncertines keliones po Europą ir Jungtines Valstijas, apie miestus, kuriuose teko diriguoti, žmones, su kuriais teko susitikti. Neiškenčiu nepaklaususi gerbiamo svečio, ar nežada jis atvažiuoti į Lietuvą ne vien pas artimuosius, bet ir kaip dirigentas? Ar nenorėtų padiriguoti mūsų Operoje, Filharmonijoje?

— Jei atsirastų patogus laikas ir abipusiai priimtinas susitarimas, būtų tikrai malonu. Kada tai galėtų įvykti ir ką aš galėčiau diriguoti, priklauso nuo daugelio dalykų, kuriuos reiktų galutinai išsiaiškinti.

Ką profesorius V. Marijošius iš viso galvoja apie kultūrinius užsienio lietuvių ryšius su Tarybų Lietuva?

— Tiek, kad mūsų bendravimas būtų naudingas, norėčiau, kad jis plėstųsi kiek galint platesne vaga, kad būtų galima asmeniškais kontaktais nuoširdžiai išsiaiškinti abiem pusėms rūpimus dalykus.

Išvažiuodamas iš Lietuvos, noriu pareikšti visiems padėką už prielankumą ir nuoširdumą mano atžvilgiu. Džiaugiuosi, kad galėjau čia pabuvoti, sutikti daug žmonių, kuriuos aš pažinojau ir kurie mane atpažino. Ypač esu dėkingas V. Čiurlionytei-Karužienei, kuri man parodė ne tik M. K. Čiurlionio galeriją, bet ir jo rankraščius, atsakė į daugelį mano klausimų apie Čiurlionio muziką. Man tas labai brangu.

Užrašė **Nijolė Logminienė**

ĮVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y.

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149.

ČIA RASITE NUOŠIRDŲ LIETUVIŠKĄ PATARNAVIMĄ.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radžiūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

HAVEN REALTY

TRAVEL AGENCY • MUTUAL FUNDS • INSURANCE

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudos, federalinių ir valstybių [Income Tax] užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, — kreipkitės į

JOSEPH ANDRUŠIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Bilietai parduodami visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

Telef. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v

MIRĖ MUZIKAS PRANAS AMBRAZAS

Po ilgos ir sunkios ligos, sulaukęs 77 metų amžiaus, mirė ilgametis Šv. Jurgio parapijos Cleveland, Ohio vargonininkas Pranas Ambrazas. Palaidotas rugpiūčio 16 d. Visų Sielų kapinėse.

Su velioniu atsisveikinti laidotuvių išvakarėse Clevelando lietuviai susirinko į Jacubs ir Sūnus laidotuvių namus. Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. B. Ivanauskas atkalbėjo laidotuvių-šermenų maldas; atsisveikinimo apeigoms vadovavo Pranas Razgaitis. Pranas Ambrazas gimęs 1898.8.10 Šakių apskrity, mirė rugpiūčio 13 d. Baigęs Klaipėdos konservatoriją 1928 m., Prienuose ilgus metus buvo muzikos mokytojas, chorvedys, buvo Prienų miesto tarybos narys, banke, kooperatyve. Atvykęs į Clevelandą, 20 metų išbuvo vargonininku Šv. Jurgio parapijoje. Sušlubavus sveikatai, iš tų pareigų pasitraukė ir gyveno su žmona Aldona.

Gyvendamas Clevelande, daug laiko pašventė muzikai. Parašė daug bažnytinių giesmių (80), trejas šv. Mišias, suorganizavo stiprų chorą, aktyviai dalyvavo lietuvių gyvenime. Paliko šviesų atminimą.

LB Clevelando apylinkės vardu atsisveikino pirm. Jurgis Malskis.

Čiurlionio ansamblio vardu žodį tarė valdybos pirm. Vladas Plečkaitis. Abu chorai kartu dirbo, giedojo, važiuodavo į dainų šventes. Velionis paliko gražų prisiminimą. Taip pat perdavė užuojautą ir Vyrų okteto vardu.

Ateities klubo vardu atsisveikino Viktoras Palūnas. Velionis, be savo tiesioginio darbo, rūpinosi ir jungėsi į bendrus visuomeninius reikalus.

Atsisveikinime dalyvavo Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Balys Ivanauskas, buvę tos parapijos vikarai: kun. kleb. A. Goldikovskis, kun. P. Dzegoraitis ir kun. J. Čekavičius iš New Yorko.

Liko žmona Aldona ir dukrą Nijole su šeima.

Putnam, Conn. vienuolyno sodyboje. Iš kairės: Kun. Yla, Demie Jonaitis, Jonas Valaitis, dr. A. Budreckas.

TRUMPAI

"Car and Driver" žurnale rugsėjo mėnesio laidoje lietuvaitė Judy Stropus, iš Western, Connecticut, išspausdino laišką, patikslindama kai kuriuos žurnale minėtus vardus ir aptardama lietuviškų vardų rašymą ir tarimą.

Pasaulio LB valdyba yra pasiryžusi surinkti adresus visų laisvojo pasaulio lietuvių, baigusių aukštąjį mokslą - universitetą, kolegiją ar instituą, ir prašo pavienius asmenis ir organizacijas siųsti adresus - J. Kavaliūnui, PO Box 438, Beverly Shores, Indiana.

Lietuvą kasmet aplanko tarp 9 ir 10 tūktančių turistų iš Lenkijos, 3200 iš rytų vokietijos, 2500 iš Čekoslovakijos. Svečiams iš užsienio labai nepatinka ivairūs suvaržymai, kurių tiek daug nėra kitose vadinamose komunistinėse liaudies respublikose.

Vajaus leidinys apie Lietuvą anglų kalba ("Lithuania") pasirodys šiais metais. Jame suglaustai nupasakojama garbinga Lietuvos praeitis, laimėjimai nepriklausomybėje, priespauda sovietų okupacijoje. Ypač išryškinama Lietuvos teisė į laisvę ir nepriklausomybę. Išleis Amerikos Lietuvių Taryba. Leidinys bus patogus pasiųsti prašantiems informacijų apie Lietuvą.

ZALATORIUS LIETUVOJE

Atkelta iš 6 psl.

vėje. Gavus patiekalus, dar reikia ieškoti salės darbuotojos ir prašyti peilio. Kas nežino - mano, kad išvis peilių nėra, drasko blyną ar kepsnį šakutėmis, tepa sviestą šaukštu".

Susidomėjus redakcija pateikė skaitytojams 64 tūkstančių dolerių klausimą, kaip čia Amerikoje pasakytų, - "Kuo tepti sviestą?"

Atsakymo buvo ieškota gana moksliškai, nors kol kas ir be rezultatų. Buvo suskaičiuota, kad Vilniaus valgyklose yra 19,567 vietos. Pagal normą vienai vietai skirta du ir pusė peilio, o tikrovėje, net ir to pusės peilio nėr.

Korespondentas kreipėsi į sąjunginę didmeninės prekybos bazę, kuri aprūpina restoranus peiliais. Ten jam parodė pilnas lentynas peilių ir užtikrino, kad visi užsakymai išpildomi. Apie tai buvo informuota Vilniaus valgyklų tresto direktorė E. Todesienė.

Po mėnesio korespondentas vėl apsilankė valgyklose, bet peilių jose dar nebuvo.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas: VIrginia 6-1800

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

Juozas Kavaliauskas

LICENSED PENNSYLVANIA AND NEW JERSEY

1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.

Telefonas: DEwey 4-5136

M. P. Ballas Funeral Home

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

Joseph Garszva

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 BEDFORD AVE., BROOKLYN, N. Y. 11211

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WINTER GARDEN TAVERN, INC.

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

VIENYBĖ

Lietuvos Vyčiai, banketu užbaigdami savo 62-ąjį seimą New Yorke, Simą Kudirką pakėlė į Lietuvos Vyčių garbės narius. Buvusiam JAV kongresmanui Bob Hanrahan įteikė Friend of Lithuania Award. Į naują valdybą Vyčiai išrinko net du newyorkiečius - Marijoną ir Pilypą Skabeikius, kurie yra vicepirmininkai. Pirmininku išrinktas Antanas Miner iš Worcester, Mass., prot. sekretorė - Ann Bender, iš Worcester, Mass.; finansų sekretore išrinkta Teresė Trainis iš Bridgeporto, Conn., ir iždininke - taip pat iš Worcester - Rita Pinku. Ateinančiais metais Philadelphijoje įvyksiančiame Eucharistiniame kongrese dalyvaus ir lietuviai. Jų pasirodymai paruošti veikiančiam komitetui Vyčiai nutarė paaukoti $1,000.

Muzikas Alg. Kačanauskas ir dramos aktorius Vitalis Žukauskas lankėsi Chicagoje, kur rugpiūčio 30 d. įvyko buvusių Kauno jėzuitų gimnazijos mokinių suvažiavimas. Jie dalyvavo ir suvažiavimo vakaro programoje.

Kun. Jurgiui Gurinskui, buvusiam ilgamečiui Aušros Vartų par. klebonui išėjus į pensiją, New Yorko vyskupija ieško naujo klebono lietuvio.

Kun. Juozas Čekavičius savo 35 metų kunigystės ir 65 m. amžiaus sukaktį paminėjo Romoje, ten lankydamasis Šventųjų Metų proga. Jam buvo surengtas banketas, kuriame dalyvavo lietuviai kunigai, sukaktuvininko giminės ir draugai.

Vytautas Daugirdas pradeda diriguoti "Perkūno" chorą, pasitraukus ilgamečiui jo dirigentui Vytautui Stroliai. Choro repeticijos vyks Kultūros židinyje.

Aldona Grab-Grabauskaitė dirbs kaip knygininkė rugsėjo pradžioje atidaromoje naujoje viešojoje bibliotekoje Richmond Hill prie Liberty Ave. stoties. Ši biblioteka pavadinta Lefferts Reference Center. Joje bus ir lietuviškų knygų skyrius.

Dail. Natalija Jasiukynaitė atostogauja, lanko savo gimines Texas ir Iowa valstijose ir piešia.

Albinas Prižgintas, kuris neseniai šv. Patriko katedroje New Yorke atliko Bacho, Vivaldi, Mozarto ir kt. kompozitorių kūrinius, rugsėjo mėn. išvyksta į Paryžių, kur turės tris koncertus.

LONG ISLAND, N. Y.

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo, Suffolk apskrities, rudens gegužinė-piknikas įvyko rugpiūčio 24 d. 2 val. po pietų, gražioje A. Antanaičio sodyboje, 454 Meadow Road, Kings Park, L. I., N. Y. Lietuvių privažiavo iš visur maloniai praleisti popietę gražioje gamtoje. Susitenka senus pažįstamus ir užmegzti naujas pažintis. Baigė vasarą gražioje lietuviškoje nuotaikoje.

A. Mačionis

Robert Hanrahan, buvęs kongresmanas iš Illinojaus, dabar Mokslo Įstaigos pasekretorius Washingtone, kuriam buvo suteiktas garbės atžymėjimas Lietuvos Vyčių seimo bankiete, Kultūros Židinyje, su savo žmona padėkojo "Lietuvos Atsiminimų" radijo direktoriui prof. J. Stukui ir jo žmonai už visas paslaugas. Hanrahan pareiškė padėką Lietuvos Vyčių organizacijos nariams, už suteiktą atžymėjimą, kuris nuolat liks jo atminime.

"The Baltic Dilemma" knygą parašė Australijoje gyvenantis latvis Edgars Dunsdorfs. Ši knyga pasirodė ryšium su pernai Australijos vyriausybės Baltijos valstybėms suduotu smūgiu - Estijos, Latvijos ir Lietuvos prijungimo prie Sovietų Sajungos pripažinimu. Knygą išleido Robert Speller and Sons leidykla New Yorke, kuri anksčiau išleido knygą "The USSR and German aggression Against Lithuania".

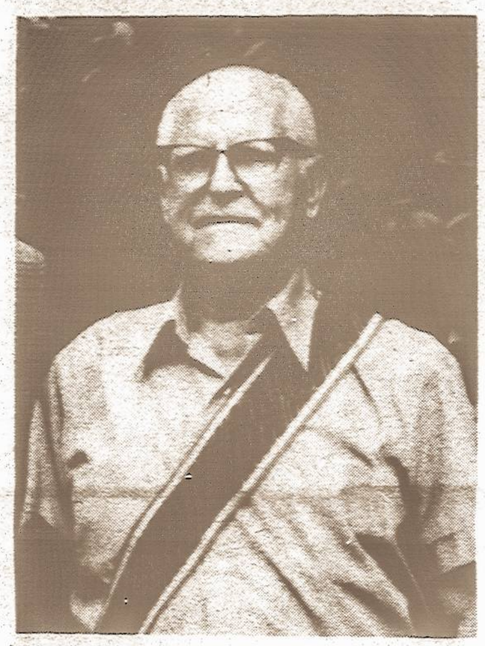

Walteris Keršulis, Vienybės skaitytojas, rugpiūčio mėn. paminėjęs savo 87-ąjį gimtadienį ir bičiulių apdovanotas lietuviška juosta.

Bronei Spūdienei ir Elenai Gagienei palinkėti laimingos kelionės į Lietuvą susirinko šis draugų būrelis ir surengė išleistuves vienybietės Uršulės Kraus namuose. I eil. iš k. į d.: A. Sinušienė, O. Zaveckienė, B. Spūdienė, E. Gagienė ir V. Galinienė. II eil.: V. Zaveckas, Fifi, U. Kraus, O. Petrash, O. Jozėnienė, M. Vasilka ir J. Galinis.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Švedų spaudos iškarpos VLIKe

VLIKo pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, grįžęs iš kelionės į Šiaurės Europą, kur jis buvo nuvykęs Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferencijos metu, VLIKo būstinėje paliko dalį tų Suomijos ir Švedijos laikraščių, kuriuose pasirodė straipsniai apie baltiečių bylą. Helsinkio laikraštis Hufvudstadsbladet, leidžiamas švedų kalba, talpino du straipsnius apie estus, latvius ir lietuvius. Liepos 30 d. laidoje pirmame puslapyje skelbiama žinia, kad Grava ir Valiūnas suimti Helsinkio aerodrome, telpa Gravos nuotrauka Helsinkio aerodrome. Laikraščio rugp. 2 laidoje straipsnis apie baltiečių demonstracijas, kartu su nuotrauka dviejų latvių, prisirakinusių prie elektros stulpo. Kitas Helsinkio laikraštis, Lita-Sanomat, suomių kalba, liepos 30 d. turėjo straipsnį apie Valiūno ir Gravos sulaikymą. Po straipsniu nuotrauka, aerodrome baltiečių sulaikymo metu, kuri rodo Gravą stovintį šalia Valiūno, kalbančio telefonu.

Švedijos spaudos trys laikraščiai išsamiai aprašė baltiečių buvimą Helsinkyje. Svenska Dagbladet liepos 30 d. laidoje aprašytas Valiūno ir Gravos sulaikymas. Užsiminta ir apie 1973 įvykius, kai didesnė grupė baltiečių buvo areštuota. Laikraštis Expressen maždaug ta pačia tema rašo liepos 30 d. ir prideda Gravos nuotrauką Helsinkio aerodrome. Dagens Nyheter rugp. 3 d. turi pasikalbėjimą su Grava, o rugp. 2 d. GT ir rugp. 3 d. Svenska Dagbladet nuotraukomis ir straipsniais apibūdina Helsinkyje įvykusias baltiečių demonstracijas.

Apreiškimo par. salėje Spalio 26 d. 4 p. p. įvyks M. Razgaičio koncertas. Razgaitis atlieka solo partijas Regina opera spektakliuose Brooklyn, N. Y. Times birželio 27 teigiamai įvertino jo dainavimą. Nuotraukoje, M. Razgaitis, akompanuojant A. Kačanauskui ankstyvesniame jo koncerte Apreiškimo par. salėje.

KURIE LANKYSITĖS PARYŽIUJE

Paryžiuje, Prancūzijoje, kun. J. Petrošius, Šv. Pauliaus parapijos klebonas, 7 Rue des Lions, St. Paul, Paris, yra padaręs lyg kokį keliaujančių lietuvių centrą savo klebonijoje. Kai tenka atsidurti tame mieste, neturint viešbučių rezervacijų, labai tektų nusivilti, nes reikia mokėti perdaug už paprasčiausį kambarį arba eiti nuo vieno prie kito viešbučio ir nieko nesurasti. Žinoma, pagalba surandama kun. Petrošiaus klebonijoje. Ten amžinai tenka susitikti iš visų kraštų ir žemynų keliaujančių tautiečių. Vieniems tenka tik trumpa viešnagė, o kitiems kun. Petrošius išaiškina, kur reikia gauti viešbutį, neištuštinant visai savo piniginių, kaip apsipirkti, kur pigesnės valgyklos, kaip naudotis paryžietišku požeminiu susisiekimu. Svarbiausias dalykas, kad surandi lietuvišką nuoširdumą, paprastumą ir namus svetimame mieste.

Daily News žurnalo skyrius rugp. 24 paskelbė nuotrauką iš Apreiškimo parapijos aplinkos. Parodoma kaip ta vieta atrodė seniau, kaip atrodo dabar, kai pravestas greitkelis. Paminėta Apreiškimo parapija, kad ji seniau buvo vokiečių, o dabar priklauso lietuviam. Paminėtas ir Apreiškimo parapijos choras, kuris mini savo 60 metų sukaktį.